

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȚARA VISURILOR NOASTRE...

Inchinăm aceste ale noastre
dintru ale noastre
Pentru noi și pentru ei:
Părinților iubii
Educătorilor respectați
ca să ne cunoască și cunos-
cându-ne mai bine să ne înbească
nu mai mult
ci mai cu temei
și mai spre binele nostru

Redacția și administrația:

Prof. Augustin Cosma str. D. Lascu Otadea.

Cu vesele glasuri de tinere firi
 Cuprînși de-amintirea străbunei măriri
 Spre soare ni-e gândul și mergem spre el
 Lumina ni-e ținta și binele țel
 Trăiască-ne țara și neamul :

Cu dreapta 'nălțată spre Tatăl de Sus
 Jurat-am pe tot ce strămoșii ne-au spus :
 Unire 'ntre frați și pe Domnul să-l iubim
 Și altarul de jertf' al națiunii să fim
 Și sufletul neamului nostru.

„Imnul studenților«

GHEORGHE COȘBUC

CUPRINSUL :

BCU Cluj / Central University Library Cluj

<i>Teodor Neș</i>	Invierea	pag. 1
<i>Dr. V. German :</i>	Țara visurilor mele	» 3
<i>Prof. Augustin Cosma :</i>	Dați și vi se va da	» 4
<i>Ovidiu Drimba :</i>	Criza morală la tineretul de azi.	» 6
<i>Acteon :</i>	Paștile (poezie)	» 11
<i>Gheorghe Lițiu :</i>	Despre caritate și caritatori	» 12
<i>R. Givulescu :</i>	Dolie (poezie)	» 13
<i>Iustin S. Ionescu :</i>	Eri și azi	» 14
<i>Gheorghe Olteanu :</i>	Amintiri, clipe, gânduri	» 19
<i>Gheorghe Cosma :</i>	Clisa noastră (schiță)	» 22
<i>Petre Plumbaș :</i>	Versurile mele (poezie)	» 26
<i>Vasile Berindean :</i>	Spațiu și timp	» 27
<i>Acteon :</i>	Epigrame	» 29
<i>Andrei Gh. Vexler :</i>	La un mormânt (poezie)	» 30
<i>Petre Plumbaș :</i>	Nopți de vară (poezie)	» 22
<i>Gă. Bulgăr :</i>	Cugetare și acțiune	» 31
<i>Vladimir Drimba :</i>	La mânăstire (poezie)	» 33
<i>Ovidiu Drimba :</i>	} Recenzii	» 34
<i>Gheorghe Cosma :</i>		
	Cronică	» 39

TARA VISURILOR NOASTRE

ANUL I.

APRILIE 1938

No. 5.

INVIEREA

Urechile credincioșilor încă de pe acum deslușesc osanalele norodului, care cu stâlپări de finic în mâini, cântă cântare de biruință Celui prevestit de proroci. În vuietul mulțimei însă s'aude ca arوناتă tânguirea zilelor de patimi, îndurate de dumnezeescul Fiu pentru izbăvirea oamenilor. Și se schițează în cucernica închipuire a evlavioșilor, Golgota suferințelor, trupul sfânt încovoiat sub greutatea Crucii, plesnitul bicelor cari loveau în corpul chinuit al Celui fără de moarte, loviturile ciocanelor cari îl răstigneau pe Cel pogorit din ceruri, cuvintele de ocară și hulă pe cari le asvârlea în fața Lui gloata păgândă, gemetele Fecioarei, ale femeilor cubioase și ale credincioșilor, cari priveau împietriți cum se stinge Lumina vecinică. Cutremur și surpări de catapetesme și năruiri de munți vesteau lumii moartea Aceluia, care cu „moartea Sa pe moarte a călcat și celor din morminte vieață le-a dăruit“. Dar, iată, pământul nu poate cuprinde și ține în pântecelul său pe Fiul Cerului, nu poate tănui lumina cea neinserată. A treia zi ca o pară de foc sfânt, a fâșnit din mormânt, a înviat Acela ce este însuși izvorul vieții și învierii duhovnicești.

Și iarăși în închipuirea cucernicilor se limpezesc sâmburii flacărilor galbene ale lumînărilor de ceară, aprinse în noaptea învierii, cari par picuri de aur topit stropiți pe marmora neagră a întunerecului. A înviat Impăratul măririi, Dumnezeu cel tare și mare.

O lumină curată și vie poleește fețele credincioșilor, li se strecoară în suflete, li încălzește, înlărește în această „sărbătoare a sărbătorilor și praznicelor praznic“. Simțim cum se

topesc deșertăciunile ca „ceara de fața focului“, și cum pier ca fumul, grijile cele lumești. Intreaga ființă a dreptcredincioșilor se sublimează, se preface în simfonia dragostei, a iertării și a iubirii de oameni.

Cine nu tresare în această strălucită zi ca mângăiat de nădejdi noi, ca vrăjit de lumina unei noi vieți pământești și cerești? Sufletul se umple de bucuria scăpării din obezile păcatului, desferecat cântă tropare de laudă, nădăjduind milă dela Atotmilostivul și iertare de păcate dela cel fără de păcat.

Dar milă și îndreptare așteptăm și pe pământ. Așteptăm de la Sfânta Înviere, să producă în sufletele întinate, acea revelație divină de care numai cei cu credința tare se împărtășesc. Nădăjduim pogorîrea în sufletul fiecăruia a clipei de sublimă inspirație și de zămislirea voinței de cremene, care să schimbe fața morală a satelor și orașelor și să frământa din lut nou și apă nouă o țară și un neam fericit.

Credem și nădăjduim că gândul curat și vrerea de mai bine a înțeleptului nostru Rege, iubitor de țară și apărător de un neam în strălucita zi a învierii, se va risipi în puzderii de scânteii, cari vor cădea rodnice în sufletele Românilor, fermecate de vraja praznicului. Cluj / Central University Library Cluj

Credem și nădăjduim că odraslele tinere, gingașele mlădițe, înmănușiate în organizația străjerească, străbătute de seva trecutului nostru glorios și încălzite de lumina bisericii drept grăitoare a lui Hristos, strânse în jurul Tronului și a Dinastiei, vor crea din România „Țara visurilor noastre“.

Istorică simfonie a suferințelor trecute, a osanalelor de glorie, a suspinelor înăbușite, a cataclismelor cari au despicat hotarele țărilor, să ducă — precum cântările de biruință din Ierusalim, chinurile negrăite de pe Golgota — la strălucita sărbătoare a adevăratei învieri a neamului românesc.

TEODOR NEȘ,
dir. lic. „Em. Gojdu“

ȚARA VISURILOR MELE...

de Dr. V. GERMAN.

Sunt 32 ani de atunci. În primăvara anului 1906, ca mic elev de liceu promisem și eu întâia mea revistă. O norocoasă întâmplare a făcut să-mi vină chiar dela Târgul-Jiu. Era scrisă pentru tineret — atâta îmi amintesc doar, depănându-mi amintirile prin caerul vremurilor trecute.

Eram elev particular și mă »instrua« tata, preotul satului. Prima mea curiozitate a fost: unde se găsește Târgul-Jiu. Apoi am vrut să aflu toate despre Jiu, care pornind dela noi din Ardeal, străbate Carpații, ca să ne vadă frații, așa îmi spunea tata. Câtă vreme nu m'am gândit eu pe urmă la norocul și puterea Jiului, care trece cum vrea hotarul, nebăgând în seamă vama. Apucând pe hartă drumul Jiului mi-am făcut prima mea călătorie în Țara Românească, făcând popasuri și rătăcind prin Carpați până când mă pomeneam în șesul Dunării, cu care mergeam apoi la Marea Neagră. Această primă și puternică impresie din copilărie mi-a rămas viu întipărită în minte, decenii de-a rândul.

Dintre articolele primului număr îmi reamintesc foarte bine de unul, care povestea despre războiul ruso-japonez. Spunea autorul, că ce crâncenă a fost iarna în Coreea, că munții de acolo acoperiți cu un strat gros de zăpadă se aseamănă perfect de bine cu Carpații noștri și cum Japonia o țară mult mai mică a putut bate pe Rusia cea mare și tare, ca să-și desrobească frații de sub jugul țarismului. Pe neștiute poate, mai mult instinctiv, atunci am început să simt ceva în sufletul meu din problema românismului.

Jiul și Carpații au format problema de căpetenie a fanteziei mele, toată vacanța următoare. Ceasuri întregi călătoream cu degetul pe hartă, umblând în voie prin Țara-Românească, mai ales extraordinar mă ispitea marele pod dela Cernavoda, care făcea parte din minunile lumii alături de turnul Eiffel. Mă ispitea tot mai tare dorul de a cunoaște mai deaproape acest colț al visurilor mele. Citind apoi într'un prospect dela Blaj, că în poveștile Peleşului regina Carmen Sylva descrie viața și trecutul Carpaților, l-am rugat pe tata să-mi cumpere cartea, cadou de Crăciun.

Omul, Bucegii, Caraimanul, au început pe încetul să devină ființe vii pentru mine. Iar când în serile de iarnă venea tineretul în clacă, întotdeauna trebuia să le citesc balada lui Meșterul Manole și privind fotografia mănăstirii dela Curtea-de-Argeș nu ne puteam mira îndeajuns cum de a putut face biserica aceea cu turnul răsucit.

Când am văzut primul număr din revista »Țara visurilor noastre« am re trăit toată amintirea care mă leagă de neuitat de prima mea revistă. Foaia eșită din teascurile tiparniței din Târgu-Jiu mi-a zămislit în minte și inimă țara visurilor mele. Când am citit întâi dată despre eroina dela Jiu, așa de natural mi-a părut acest lucru, căci pentru mine numai acolo se putea întâmpla minunea aceluia act de eroism.

Le-am scris toate acestea pentru a mărturisi în mod sincer extraordinara influență ce a avut asupra mea revista scrisă pentru tineret. După împlinirea a lor trei decenii, descifrarea realității pure a paginilor scrise, din cadrul de basm al fanteziei nu mai este posibilă. Poate că are mai puțină importanță ceea ce s'a scris, decât ceea ce s'a înțeles: ecoul ce se întinde pierzându-se în nesfârșit de viață atotbiruitoare melodiei. Într'adevăr primele impresii de atunci m'au întovărășit o viață întreagă, dându-mi atâtea clipe de bucurie și mângâiere, adâncindu-se mereu în senz și crescând în importanță.

Țara visurilor mele era o dorință, un basm, o închipuire, plină de fermec, de credință și încredere.

Țara visurilor noastre este o realitate, cel mai frumos cadou al îndurării și dreptății dumnezeiești pentru un neam hulit, umilit și persecutat.

Moșii și strămoșii au răbdat, dar nu au abdicat. Noi nepoții și voi strănepoții să știm însă, că viața noastră de libertate națională pentru ei era visul sfânt, pentru care îndurau toate, fără a nădăjdui să-și ajungă împlinirea, ci numai ca să-i susțină amintirea întreagă și neuitată din neam în neam.

Țara visurilor celor de ieri și de azi și a nădejdilor celor de mâine și poimâne, să ai parte de un tineret în al cărui suflet din paginile acestei reviste să se zămislească idealuri. cari să crească și să sporească o viață întreagă !

DAȚI ȘI VI SE VA DA...

Din dispoziția înțeleaptă a celor chemați să conducă azi, tinerele generații, în ziua de 2 Aprilie a. c., s'au aplecat asupra pământului fraged, în fragede mâini cu unelte grele, cu unelte de joacă, pentru a săvârși o muncă de bărbătească seriozitate și grijă: sădirea totatător puieți.

Ziua sădirii pomilor, zi de sărbătoare. Două milioane de tineri plini de viață, cu instinctivă grijă, — gustare prematură din târzielnica înțelepciune, — se apleacă asupra unor ființe mai ti-

nere decât ei, cari, prin fapta lor bărbătească din acea zi, își primesc puțința vieții.

Viața se apleacă asupra vieții,

Admirabilă realitate, — minunat simbol al înfrățirii vieții, atât de variată ca manifestare, dar atât de *una* ca punct de plecare!

Această plecare, — a trupurilor asupra puietilor — necesară pentru a sili pământul să le împrumute suflul vieții, — este simbolul nefătăritei închinări a sufletelor în fața Supremei Vieți, spre a putea mulțumi de ceea ce au și cere ceea ce vor să aibă pentru a fi:

»Din văpaia vieții tale dă-mi viață . . .«

.....
Ziua sădirii pomilor, zi de sărbătoare și de reculegere. Viața se apleacă asupra vieții pentru a o cunoaște.

Dar ca să o poată cunoaște, trebuie să înceapă să continue a o servi.

Ziua sădirii pomilor, zi de început de muncă desinteresată, zi de așteptare a rodului dăător de noi vieți sădite de alți tineri aplecați asupra altor vieți.

Înțelege-vom oare, în ziua acestei adevărate primăveri care renaște renăscând, înțelege-vom noi, părinți și educatori, a căror drept la respectul vieții e tocmai aplecarea asupra vieții celor ce din viața noastră au primit viața; înțelege-vom că singurul nostru rost este: de-a fi întru ei ca să poată fi și ei întru noi pentru rodirea aceleiași dragoste, care se dă toată, pentru a o putea primi în întregime? Înțelege-vom că dragostea noastră e necesară pentru a i cunoaște și prețui; dar mai ales le e necesară lor pentru a se putea cunoaște, aprecia și pentru a putea dobândi respectul de sine înșiși, necesar pentru dănuirea și împlinirea vieții desăvârșite. Înțelege-vom oare că dragostea grădinarului e aceea care, prin altoire și îngrijire, nobilitează specia și rodul pomului și că dragostea și îngrijirea noastră nu poate fi mai puțină decât a lui?

Înțelege-vom cel puțin cât au fost nevoiți să'nțelegă copiii la sădirea pomului, că: a iubi însemnează a servi și că măsura serviciului de care suntem capabili ne dovedește dragostea de care ne credem pătrunși?

Viața se apleacă asupra vieții pentru a o cunoaște: spre a o îndrăgi.

Va să servim pentru a putea crede și face să se creadă că iubim. Va să servim pentru a ne putea învrednici de roadele dragostei: va să servim pentru a putea fi iubiți.

Va să servim pentru a putea simți mângâierea părintească ce rezultă din convingerea că »am venit ca viața să aibă și mai multă să aibă«.

Viața se apleacă asupra vieții spre a o înțelege înțelegându-se pe sine. Viața servește viața pentru a fi servită.

Dăm și ne dăm pentru a putea primi și a ne putea primi în dar pe noi înșine.

Săditori și răsad, părinți și copii, educatori și vlăstare, — roduri ale aceleiași vieți : dragostea. Iubiți ca să fiți iubiți. Iubiți și veți fi iubiți. Serviți ca să fiți iubiți.

Ziua sădirii pomilor, sărbătoarea dragostei ce înfrățește și unește.

Serviți. Iubiți.

Prof. AUGUSTIN COSMA

CRIZA MORALĂ LA TINERETUL DE AZI*)

Despre tineretul de azi se spun multe, se vorbesc și mai multe, — dar în cumpăna valorii lui, leștul e mai puțin decât se pare. Se leagă de acest tineret speranțe, i se atribue calități, i se apreciază merite, — dar i se pun în sarcină defecte și deficiențe pe care nu le are într'atâta ; e judecat mai aspru și e criticat mai sever decât merită.

Da. Pentru că acest tineret, învinuit de prea multe scăderi morale, e impropriu, e greșit numit »generația tânără«. Aci e însuși punctul de plecare al problemei : tineretul de azi e — fatal — împărțit în două categorii, în două generații. Această desbinare e tragismul lui. Așa e, pentru că așa a fost și probabil, va fi.

Întâi trebuie să facem o mare distincție : o generație se definește prin baza sa de ideologie generală. Și pe temeiul acestei definiții justificăm împărțirea tineretului în două categorii, în două generații. Iar repartizarea tinerilor la una din ele, trebuie să o bazăm pe omogenitate spirituală, ideologică.

Despre o criză morală la o generație se poate vorbi atunci, când se observă lipsa unor idealuri, a unor aspirații, a unor năzuințe în spre lumina moralei, — precum și lipsa practicilor morale, faptele de toate zilele, realizările în concret a principiilor etice, sunt disparente, dacă nu și lipsesc.

Iată ce e criza morală : lipsa idealurilor, preocupărilor, prac-

*) Citită la serbarea clasei a VIII. dată în Casa Națională în 20 III a. c.

țicilor etice. E extrem de tragic, când bătute tineretul unui neam; e mai puțin tragic însă când bătută e numai o anumită parte din acest tineret.

Ceea ce e și cazul nostru.

Să cercetăm întâi cauzele cari au provocat această criză morală de azi, pentru ca să putem vedea mai clar efectele.

Răul acesta se datorește educației, — »educație« în sensul cel mai larg, în sensul de acțiune, de formare, de modificare sufletească. Aci intră acțiunea mediului familiar, a școlii, a bisericii, a culturii generale sociale, a sistemului de legi, a întregii organizări a vieții publice, a mediului social în genere.

Să le luăm toate pe rând și să le examinăm defectele care au contribuit la nașterea și formarea acestei crize. Din aceste acțiuni educative, trebuie să scoatem biserica, singurul mare educator care și-a continuat întotdeauna linia sa de misiune dumnezească, supremul educator care a aruncat întotdeauna, din abundență sămânța Binelui.

În primul rând, o anumită categorie de familii nu și-au înțeles rolul lor adevărat. Până și în mediul rural, cel mai ferit alterării, a pătruns lipsa de înțelegere a rostului educației. Iar în mediul orășenesc, două sunt relele care au ieșit din sânul unui fel de familii. Întâi în epoca imediat de după război, prin extremele modernismului, viața părinților se frivolizează, nopțile sunt pierdute în afară de casă (la cluburi și cabarete); atașamentul față de cămin aproape că nu există. Copiii lăsați pe seama guvernantelor ne arată felul iubirii, de care se împărtășesc. Desinteresul acesta, lipsa de preocupare, înstrăinarea copiilor, dela sânul lor, — iată răul care a dat astfel de copii, copii cari educația și iubirea părinților au cunoscut-o mult prea puțin. Ridicarea deci a instinctelor primare pe primul plan, fără a fi o notă dominantă e totuși o cauză determinantă.

O altă mare greșală a unor părinți, e tocmai antipodul primei și anume iubirea excesivă, dragostea irațională, dusă până la o adorare a părinților pentru copil. Părinții cari văd în copilul lor un mic semizeu, cari îi văd numai calitățile, cari caută să-i satisfacă toate capriciile, care-i dau bani prea mulți învățându-l la risipă, cari nu-i obsearvă greșelile sau le trec cu vederea atunci când se cer corectate sau sancționate, — astfel de părinți nu-și vor ferici copiii niciodată; căci copilul va crește asemenea pomului cu crengile multe ale prea multelor preocupări laterale; părinții trebuiesc să taie aceste crengi laterale care irosesc seva pomului, pentru ca el să crească în sus, în spre lumină, în spre soarele moralei.

Iată păcatele capitale ale unei educații părintești: prea marea desinteresare cât și excesiva iubire irațională pentru copiii lor.

Asfel intră acești copii în brațele celui de-al doilea educator, școala. Aceasta — atât cea primară cât mai ales cea secundară, — are însă la rândul său un mare defect: e prea mult un educator intelectual și prea puțin moral. Se urmărește aci prea multă acumulare de material (lasă că nu aceasta e o »cultură«), acumulare mai mult sau mai puțin sistematică, și se urmărește prea puțin profitul moral prin asimilare a acestor cunoștințe. Se caută cunoașterea de către creier, și nu simțirea de către inimă. Mai multă educație morală, — iată ceea ce nu s'a făcut, iată o cauză care, nepregătind un tineret așa cum trebuia, i-a dat acea criză morală. De aceea (relativ la școala secundară) să ne plecăm în fața rolului pe care e chemat să-l joace un internat, un internat ideal, un internat modern, mai evoluat, cu principii mai liberale, — în sensul de a nu fi de o rigiditate criminală ce înăbușe și ucide tinerețea — un internat deși de ordine, disciplină și educație spirituală desăvârșită.

După mediul familiar, după mediul școlar, al treilea factor care a determinat actuala stare morală, e mediul social, cu toate aspectele lui de activitate multiplă; e viața însăși.

Dar cum s'a ajuns la complexul însuși, al vieții de azi?

În veacul trecut, e de înregistrat un categoric progres în toate domeniile de activitate: în lumea teoretică a ideilor, precum și, în cea practică, în tehnică. Progresul intelectual și tehnic, tocmai prin realizările lui, a înmulțit și numărul de soluții vitale, și aceasta este civilizația modernă. Ea aduce peste tot confortul și soluționarea diverselor probleme.

Realizările aduc satisfacție și încrederea în puterile proprii. Conștiința superiorității — născută din însăși civilizația modernă — conștiința acestei superiorități intelectuale și fizice (prin progresul tehnicii armamentului) precum și creșterea numărului de noi pretenții de viață — deci cauze economice — un traiu mai larg, mai comod, iată câteva cauze ale dezastrului din 1914.

Groznicul măcel are urmări triste, printre care mai de seamă este acuta criză materială, criza de viață. În întreaga istorie, foarte rar vei găsi o mai critică perioadă a luptei pentru existență decât cea după războiul mondial.

În această situație ia — foarte natural — naștere materialismul, formula generală a activității sociale, preocuparea generală și principală a omului de după războiu, formula care-i justifică și-i satisface instinctul vital.

Materialismul acesta a adus după sine o superficializare spirituală: alte preocupări mai înalte decât cele reclamate de viața de toate zilele, — lipsesc, în parte, sau total, — iar dacă sunt, sunt foarte simpliste. Spiritul e înăbușit de exigențele materiei. Iar dacă spiritul prezintă totuși unele probleme mai înalte, de ordin mai înalt, ele sunt tratate cu indiferență și la suprafață.

Acestea sunt fazele prin care a trecut societatea pentru a ajunge la forma contimporană de viață. Superficialitate și frivolitate, iată aspecte de viață socială. De aceea sunt evitate problemele de creație spirituală sau orice alta, care cere prea multă seriozitate, prea multă concentrare, prea multă gândire, prea multă aprofundare. De aceea e preferită literatura frivolă de senzație, genul polițist, literatura pornografică ce are rezonanță în omul-materie, în omul-animal, o întreagă literatură a cărei lectură nu cere colaborarea spiritului, care nu caută rezonanțe estetice, — unde le-ar și căuta? De aceea e preferit exagerat — cinematograful care dă senzații frivole, footballul, hippismul, care dau emoții ușoare dintre cele mai ieftine ale omului, clubul, barul, cabaretul, etc.

Iată mediul în care-și deschide ochii vieții tineretul de azi, — iată cel de al treilea hotărîtor al său factor de educație.

A fost însă un mare noroc: paralel și concomitent cu fenomenul acesta generator de criză morală, are loc un alt fenomen, un fenomen de reacțiune morală. Și aceasta, datorită celeilalte categorii de familii. Căci dacă școala și mediul de viață sunt aceleași pentru toți, familia însă n'a fost în întregime luată de valurile »modernismului«. Și acele familii cari au scăpat de aceste valuri nefaste, au dat un tineret sănătos, la formarea sufletească definitivă a căruia, ceilalți doi factori n'au putut modifica sau adăoga nimic. Și tocmai aci e originea deosebirii între cele două categorii ale tineretului de azi.

Există un tineret (i-am zis »generație«) care-și are concepțiile și practicile de viață în perfectă concordanță cu morala, — există însă și o generație care suferă din greu de o serioasă și îngrijorătoare criză morală.

E tineretul despre care Kant spunea că e »ciuma societății«, tineretul care duce o viață superficială, de frivolități, care neglijează și ignorează valorile spirituale, care se'nvârte între corso, arenă, club, cabaret, un tineret lipsit de orice ideal moral, lipsit de simțul demnității personale, lipsit de simțul responsabilității și autonomiei morale, lipsit de stăpânirea de sine, pentru a nu mai enumera lipsa curajului, a onestității, a conștiinței civice, a conștiinței de rolul politic — adevăratul rol politic — ce

sunt chemați să-l joace în viața de stat. Un tineret de o lene și indolență dezastruoasă dacă viitorul unei țări s'ar baza pe ei.

E însă o scăpare pentru țară: cealaltă categorie, celălalt tineret, de aceeași vârstă dar de un alt suflet. Pentru că există, — nimeni nu poate s'o contesteze, oricine o poate verifica; iar dacă cineva ar contesta existența acestui tineret fără urma unei crize morale, — acela e sau un bătrân de un scepticism nejustificat, sau un tânăr, dar din cealaltă tabără.

Există între tineretul de azi o categorie ce-și are concepții și practici de viață morală, care-și are preocupări și idealuri spirituale, care trăiește viața vertical, în adâncime, iar nu orizontal, la suprafață. E categoria acelor ce suplinesc lipsele primilor; cari s'au format singuri printr-o reacțiune morală și cei cari sunt formați azi în cultul bisericii, în cultul neamului, în cultul patriei, în cultul muncii, — cei ținuți departe de ieftine perspective politicianiste. E generația idealistă a muncii creatoare.

S'a spus — greșit — despre această generație că-și desconsideră bătrânii. Nu aceștia și-i desconsideră, ci ceilalți cari vor să-și modernizeze părinții »prea înapoiși«. În ceea ce privește a doua categorie, este, incontestabil, o luptă între generații, care a fost de când lumea și pe care Vasile Pârvan o interpreta drept o continuitate; o luptă, dar o continuitate. Și o zugrăvea minunat în termenii următori:

»Căci fiecare tinerețe își trage conștiința despre puterile ei, din bătrânețele glorioase pe care le însoțește pe drumul cel melancolic către Soare-Apune. Și fiecare bătrân care cade obosit, lasă un tânăr singur . . .

»Și tânărul în aceeași clipă e chemat bătrân și altul mai tânăr ca el, trece să-i facă tovarășie și sprijin« . . .

»Iar moartea celor bătrâni, îmbătrânește pe cei tineri« . . .

E o luptă naturală, izvorită din diferența de mentalitate și temperament, din neputința reciprocă de a se pricepe, de a se înțelege unii pe alții. Bătrânii sunt potoliți, conservatoriști, statici, realiști, — tinerii mai aprinși, evoluționiști, idealști, dinamici.

Iar aceasta a doua categorie de tineret crescută la umbra moralei »are« respectul bătrânețelor și cultul tradiției. E adevărat, au prea mult individualism, un excesiv cult al eului, sau cum îl numea Giovanni Pappini »egolatrie«. Dar aceasta e tocmai dovadă de încredere, și probă de elan. Pentru că e rău când elanul tinereții se irosește în vânt; e trist când ia o direcție rea; e tragic însă când tinereții îi lipsește elanul.

Și acesteia a doua categorii, spre deosebire de prima, —

nu-i lipsește elanul, îl are : rolul educatorilor e să-l canalizeze într'un sens constructiv.

Acesta e realul aspect etic al problemei tineretului de azi : nu se poate vorbi de »criza morală la tineretul de azi«, ci numai la o anumită categorie a acestuia. Iar dacă am vrea numaidecât să generalizăm, ar trebui să precizăm categoric : că această criză lipsește »tineretului« de azi. Pentru că adevăratul tineret al nostru și de-aiurea, cel reprezentativ, care va rămâne, — e tineretul care crează în sens etic. Pentru ei, și mai ales în profiitul general al societății și spre garanția neamului și a țării.

De aceea nu suntem [siguri de durabilitatea acelor state care au principiul lor politic, de bază, fondat pe ideea de comunism, și pe alte »isme« nimicitoare de elanuri individuale, spre paguba comunității însăși.

Suntem însă siguri de acelea care se vor fonda pe baza ideii de morală.

OVIDIU DRIMBA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Paștile

după V. Alecsandri.

*De Paști în satul vesel căsușele banale
Sunt azi fără de puncte și-afișe-electorale
În cuiburi cocostârcii n'au mers în propagandă
Ci'n curte o „cucoană“ mai dă câte-o comandă.*

*Un „Horniphon“ la vale dă ora de amiază ;
Flăcăii (frizași) și fete (pudrate) cochetează
Și'n sunet de vioară, naiu, cobză, . . . saxofon
Întind pe bătătură un. . . tango monoton.*

*Bătrâni cu fețe stinse, Români cu fețe dalbe
Vorbesc de politică în fața unor halbe
Se sfătoșesc de Hitler, de Schuschnigg, de Jagoda
Iar lelea Smărăndița mai comentează moda. . .*

*De Paști brazda'n ogoare miroase a „Fleurs d'Avril“
Și'n scrin nu busuioc e, ci-un . . . flacon de „Forvil“
Iar rumena Florica ce-a vrut să fie „șic“
În loc de pudr'a dat cu . . . făină-așa, un pic. . .*

ACTEON.

DESPRE CARITATE ȘI CARITATORI.

În complexul de tendințe și porniri pe care le prezintă sufletul omenesc, există una care ridică pe om chiar deasupra lui, deasupra lumii materiale în care trăește; există în sufletul omenesc o anumită lature, un anumit aspect acela pe care Hristos, în predicile sale, l-a socotit ca o condiție a mântuirii, e acel sentiment al milei creștine.

Mila este firul imaterial care leagă pe om de om și-i apropie sufletește; din milă — ca o floare curată dintr'un pământ fertil, răsare frumoasă, înălțătoare floarea carității. Caritatea este o noțiune strâns legată — am putea spune creată de creștinism. Căci dacă păgânismul n'a cunoscut iubirea aproapelui și chiar poporul ales avea legiferată concepția talionistă, creștinismul — fondat pe iubire pentru Creator și creaturile sale, ne îndeamnă la milă și acțiuni caritative pentru aproapele nostru. Și creștinismul a consolidat viața sufletească și materială a statelor — în bună parte — prin porunca milei și-a carității creștine pe care a impus-o celor mai avuți pentru cei lipsiți.

Datorită acestei idei creștine am văzut răsărind și la noi, istoricele spiridonii, așezăminte brâncovenești și mănăstiri boerești care, mai mult ca orice manifestare politică ilustrează nobleța sufletului românesc.

Pornind dela aceste precepte creștine istoria noastră a înregistrat o epocă de domnii evlavioase, binecuvântată prin multe fapte ale milei creștine. Iar când Constantinopolul, centrul culturii răsăritene, a căzut sub Turci, poporul românesc s'a făcut adăpostitor și sprijinitor al celor năpăstuiți de păgâni, făcându-și din caritate și din milă o trăsătură esențială de caracter. În Ardealul pătimitor de veacuri, unde lipsa și suferința era mai mare și caritatea s'a dovedit mai mare. Nu facem o afirmație gratuită când spunem că elita intelectuală ardeleană de astăzi, în marea majoritate își datorește situația unei fundații Gojdu, Jiga, Negreanu și altele mai mărunte. Bisericele noastre — cele mai multe — sunt produsul contribuției, obol de obol a fiecărui credincios. Instituțiile noastre de asistență socială, școli, internate, cele mai mari poartă numele și amintirea unui bărbat mare prin faptele cu care și-a dăruit neamul.

Când scriem aceste rânduri, în orașul nostru se strâng fonduri pentru zidirea unui măreț monument de afirmare românească și ortodoxă. Biserica prin glasul Prea Sfințitului nostru Episcop, a adresat un călduros apel către toți fiii ei, să se apropie de ea să-i cunoască lipsurile și să le îndeplinească. Rând pe rând vin

întâi preoții — slujitorii ei — ca prin obolul lor să pună o cărămidă la temelie acestui măreț edificiu, a acestui nou sion ortodox și românesc la granița de Vest.

Vor înțelege oare creștinii noștri simțămintele înalte de care sunt conduși inițiatorii acestei acțiuni? Azi când, stăpânirea asupra unei țări, se înscrie prin mărturiile istorice dovedite, vor înțelege Românii că acțiunile caritative în slujba Bisericii și a neamului, sunt condiții sine qua non de existență și de perpetuă stăpânire?

Mai trăiesc români cu suflete mari ca Gojdu și Jiga?

Este și rămâne o problemă de viață pentru neamul nostru.

GHEORGHE LIȚIU
student în teologie

DOLIE ¹⁾

din com. Săvârșin, Jud. Arad.

Noroc bun răspund odată
Ca o cățană îmbrăcată
Și mă 'nchim c'o buche ²⁾ impenată
Să bem toți din ea odată.
Căci eu sunt umblător și călător
N'am venit la Dumnevoastră pentru ședere,
Ci-am venit c'o rugare:
Să faceți bine s'obosiți
Până la gazda meu, la veselie
La un scaun de ședere
Un prânz de mâncare
Un pahar de băutură
Și mai multă voe bună.
Ei, dar să nu credeți că e caz de negustorie
Ci e caz de căsătorie
Care nu se poate face
Făr' de oameni de omenie.
Mai departe, vă rog și pe Dumnevoastră
Să faceți bine să-mi spuneți
Puține vorbe, dar bune
Să am și eu la gazda meu ce spune.
Căci multe și rele
N'avem nici un folos de ele.

Culeasă de R. GIVULESCU.

¹⁾ Invitare la nuntă.

²⁾ Ploscă împodobită cu flori și cu funde din care se oferă de băut cu ocazia invitării.

ERI ȘI AZI.

— NOVELĂ —

Mai, prin 1915 la Sinaia.

Vila familiei Teodoru era feeric luminată. Se serba logdna Stelei Teodoru. Masa se terminase. Toată lumea se ridică. Dintre cei mai în vârstă, amatorii de joc începură »pockerul«, ceilalți făceau pe chibijii sau discutau aprins politică, mersul războiului, în salon și în camera vecină. Perechi, perechi, cei tineri ieșiră în grădină să se plimbe.

Intre timp în sufragerie, care era camera cea mai vastă, se făceau pregătiri pentru începerea dansului. Fusese angajată orchestra dela Casino.

Cei doi logodnici erau în balconul vilei.

— Ești fericită ?

— De ce mai întrebi ?

— — — — —

— Dă-ți seama Stela, suntem de-acum uniți pentru totdeauna.

— »Pentru totdeauna...« Ce vorbă mare !

— Și frumoasă. Cu atât mai frumoasă cu cât azi e certitudine.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Atât. Apoi se scufundară în tăcere, ca unii cari nu mai au nimic a cere, pentru că aveau totul, nimic a spune fiindcă-și spususeră tot.

Noaptea era presărată cu stele, cu scânteieri. Luna impresionantă, eminesciană, palidă și totuși luminoasă.

În grădină — foșnete, țârăit de greieri, harnici lăutari — orchestranți ai naturei, interpretându-și partiturile la lumina licăririlor de licurici.

Undeva nu prea departe, mai mult presimțită decât auzită, o privighetoare, primadonă a nopții își cânta aria paradisiacă.

Cerul, grădina, balconul, cu luminile, cântecele și multumirea lor, se îmbianu minunat, romantic. . .

În curând tinerii trebuiră să se smulgă din acest vis căci fură poftiți în sufragerie — începea dansul.

Ele în alb, ei în negru — se avântară în vals ;

Zbor ușor, dans de îngeri.

Ușile dela camerele vecine erau larg deschise. Deodată, cei dela mesele de joc se opriră. Discuțiile și jocul fură înlocuite de priviri, de priviri iubitoare. Plăcute amintiri îi mângăiară Uitându-se la copii lor simțeau și ei fluturatul primelor valsuri.

Urmă apoi o romanță plângăfoare, duioasă, sentimentală. Cântec ce cerșea dragostea și emoționa puternic.

Actual pentru tineret, evocator de amintiri pentru cei bătrâni. Evocator al primelor »înmuguriri de suflet. . .«

Se căutau ochi — se găseau — ca apoi buze să rostească încet câte-un nostalgic »ți aduci aminte« ?

Candelabrele enorme împrăștia o lumină bogată, orbitor de puternică.

Invidioasă pe ea, fericirea se întipărea pretutindenea, în toți încercând parcă, să radieze mai puternic decât lumina.

Era pe de-o parte, fericirea unor vieți ce de-abea răsăreau, — pe de altă parte — fericirea unor suflete care coborându-se înspre apus »se revedeau« tinere în acest răsărit. . .

Vacanța de Paști 1937, în acelaș loc.

— Mugur ?

— Da Lisette.

— Aici erai ?

— După cum vezi.

— Dar bine ce-ți veni să ieși în balcon ?

— Am vrut să respir, o întrerupse el, nu vezi ce frumos e ? Și — să-ți spun drept, jos nu mă distrau deloc nici dansul, nici bătutul din pintoni al lui Ionel, nici »încercările« de-a face glume ale lui Paul, Iartă-mi te rog marele meu defect: Sinceritatea.

— Ți-l iert, deși să știi că ar trebui să fiu supărată. Puteai să rămâi, dacă nu pentru ei pentru mine.

Sau poate-ți cer prea mult ?

Mugur se uită la ea lung, o fixă, îi scrută ochii, dar nu zise nimic.

Ea cum era pușin cam încrezută, își închipui că nu primește nici un răspuns pentrucă îl lovise acolo unde îl durea. Și era mândră de lovitură.

— Haide deci.

Scoborîră la parter. În sufragerie totul era răvășit. Masa scoasă afară. La fel și bufetul cel mic și scaunele. Covoarele fuseseră și ele ridicate. Toată hărmălaia — pentru a se putea dansa. Rămăseseră în afară de bufetul mare doar două măsuțe pe care erau patefonul și plăcile, și un fotoliu lângă fereastră.

Astfel, spațiul rezervat dansului, era îndestulător.

Când coborîră Lisette și cu Mugur, îi găsiră pe dansatori în pauză. Ușa dela salon era pe jumătate deschisă. Prin ea se vedea numai pianul, iar pe scaunul lui, Paul, care studia o partitură.

În picioare în sufragerie, lângă măsuța pe care era pate-

fonul, Ionel, în uniformă de sublocotenent de roșiori, mic, blond, cu tunica strânsă pe corp, cu cizme de lac și mai ales cu pîteni, învârtea manivela dela patefon în timp ce Ivonne schimba acul.

Jimmi fuma rezemat cu cotul de pian, în salon.

Tot acolo pe o canapea stătea Corina și se uita la fotografiile dintr'un album. Se oprise la unele care oînfățișau pe Stela Teodoru tânără, alături de soțul ei, care murise în ultimile lupte dela Tisa. Jos la colțul foii din album o dată — 1915.

Lisette veni lângă ea.

— A! Te uiți le fotografii. Aici e arhiva cu amintirile mătușei mele. De câte ori vede albumul, e cuprinsă de tristețe. Ii aud pașii. Să punem albumul la loc.

Il luă și vru să-l puie pe taburetul din dreapta canapelei. Dar fu prea târziu. Stela Teodoru apăru în prag.

— Bună seara copii. Ce bucurie pe mine că Lisette a reușit să-și invite toți prietenii. Continuăți vă rog. De ce nu dansați? Eu nu vreau să vă stânjenesc. O să vă las singuri. Fetelor, aveți grijă vă rog de domnul acesta (il arată pe Mugur) distrați-l. Imi face impresia că-i c'am plictisit.

— Dar de unde, Doamnă. Se poate așa ceva?

— Am glumit, Mugure. Te rog spune-i mamei tale că mâine vin s'o văd. La revedere copii.

Plecă. Se auzi ușa dela intrare scârțâind, apoi gălăgia reîncepu — sunet de pîteni, fluieratul printre dinți al lui Jimmi, râsul cristalin al fetelor și 'n urmă patefonul începu unul din cântecele »la modă«.

Ivonne propuse :

— »Damen Tango« și fără să mai aștepte aprobarea celorlalți, se îndreptă direct spre Jimmi.

În fotoliul de lângă fereastra sufrageriei stătea Mugur. Dăduse un colț al perdelei laoparte și privea afară. Un glas îl făcu să tresară.

— Dansezi?

— Da.

— Spui »da« deși văd că nu-ți prea face plăcere. Nu observi — îți cam fac curte — o ascult pe Tanti — mi-a spus să am grije de tine.

— Doamna Teodoru a fost și e întotdeauna atentă față de mine.

— Și tu ești azi mai îmbufnat ca oricând. Ce ai?

— N'am nimic, dragă Lisette, mă miră însă ceva. Mă mir că voi n'ați observat un lucru :

Glasul mătușei tale era vioi, vesel, dar umbra, umbra aceea din ochii ei. Și pașii. . .

Când a plecat — parcă se târa în urma unui car mortuar. Nici unul n'ați observat că mătușa ta suferea, Lisette.

— Și dacă aș fi observat? Crezi că-i pot face eu ceva să nu sufere?

Povestea e veche — aceeași. Azi a intervenit și chestiunea cu albumul. Acum s'a dus la Casino, la singura ei pasiune — ruleta, semn că supărarea e și mai mare. Eu n'o înțeleg.

— Cu toate acestea e așa de ușor s'o înțelegi.

— De atâția ani viața ei e doar un scâncet.

Ar fi trebuit să uite de mult.

— Ușor de spus »să uite«, ușor de uitat pentru noi cei de azi — pentrucă pe noi ne leagă prea puține lucruri unul de altul, aproape nimic.

Dar la ea, — nu vezi tu oare că fericirea i-a rămas în urmă, departe, în anii îngropați, în altă lume, o lume trecută, disperată. E lumea din albumul acela. Și fiindcă de lumea aceea a fost prea legată — n'o poate uita. Și-apoi e trist de tot să rămâi văduvă la douăzeci de ani, și cât la iubit. . .

Mama, care i-a fost prietenă din copilărie, mi le-a spus toate.

— Oricât de tristă ar fi povestea asta, argumentă Lisette, — viața și-ar fi putut-o schimba. Ce-i lipsea? Bani avea, tânără era, frumoasă la fel. O! Să fi fost în locul ei. .

Placa se sfârși. Mugur și Lisette reveniră la fotoliul de lângă fereastră. Ceilalți se strânseseră în jurul albumului cu plăci și-a patefonului.

Lisette se așază în fotoliu.

— Hai stai lângă mine, se adresă ea către Mugur, arătându-i marginea fotoliului.

Să revenim la subiect. Așa dar n'o admiiți pe Doamna Teodoru.

— Ți am spus — nu pot s'o înțeleg — nu pricep cum cineva având ocazia să treacă prin viață, trece pe lângă ea.

La cuvintele ei Mugur tăcu. Iși zise doar în gând — »nu mă mai mir că nu ne înțelegem«.

Ivonne și Jimmi la braț se apropiară de ei.

— Voi sunteți suspecți în astă seară. Parcă ați pune la cale o îndrăgostire — în cazul ăsta îmi dați voie să vă prezint condoleanțele mele — termină Jimmi.

— Ești un nebun, îi răspunse Lisette râzând.

»Mireasa nopții« își aruncă timidă un mănunchiu de raze prin fereastră.

— Luna! Exclamă un glas extaziast, tremurat, glasul lui Mugur. Ultima silabă fu rostită slab timid de parcă întregul cuvânt ar fi vrut în ultimul moment să nu se mai facă auzit.

O clipă de liniște, numai o secundă și apoi hohote de râs izbucniră neașteptat și precipitat ca zborul unui stol de vrăbii speriate.

Paul se opri cel dintâiu din râs.

— Să știți că Mugur chiar merită epitetul de »suspect«.

Situația e gravă. Acuși o să-l auzim :

A fost odată ca'n povești
A fost ca niciodată
Din rude mari împărătești
O prea frumoasă fată.

Cam așa ceva mai departe nu mai știu.

— O de așa ceva vă scap eu, interveni bătând din pinteni Ionel — care avea »Radio Universul« în mână — am dat drumul aparatului. Bucureștiul are muzică de jazz.

Din salon năvăliră sunetele unei rumbe.

Perechile se și formară. Jimmi—Ivonne, Ionel—Corina, Paul—Lisette.

— Ai rămas fără parteneră, Mugure, încercă să-l necăjească Paul. Nu primi nici un răspuns.

Mugur continuă să privească afară. Abia mai târziu ochii i se îndreptară spre cei ce dansau.

Dansul se desfășura într'un ritm trepidant, excentric.

Dansatorii erau îmbrăcați așa cum veniseră dela plimbarea de după amiază. Ele în fuste pantaloni și'n câte o bluză de mătasă cu mâneci scurte, ei în pantaloni de sport și cu câte un poullower.

Un abat-jour își arunca lumina violetă, închisă, aproape muribundă, luminând anemic încăperea.

Ochii lui Mugur nu priviră mult într'acolo.

Curând de tot ei reveniră de unde plecaseră.

Stela Teodoru se reîntoarce acasă.

La Casino nu găsise joc, lumea fiind puțină.

Din vârful scârilor de parchet, pe care le urcase neobservată, văzuse întreaga scenă. O văzuse și o înțelese.

Văzând-o îi aduse și ea aminte de tinerețe, dar îi fu imposibil să se »revadă« în cei de jos.

Erau alții, altfel și deosebirea nu consta numai în formele exterioare. Ea era și de altă natură.

Simți un sentiment de adâncă compătimire față de copilul bunei și vechii sale prietene, față de Mugur, care nu izbutea să se adapteze acestora, care aducea mai mult cu »învechiții« și care rămânând cu inima lui înafara cercului lor, rămânea singur căci niciunul, nimeni nu încerca să-l întovărășească.

Măhnită intră în camera ei. O ramură înflorită îi bătea alintător în fereastră. Afară era o noapte de primăvară frumoasă, cum mai fuseseră și cum aveau să mai fie multe.

Ornamentația ei era aceeași de totdeauna. Nimic decât decorul naturii nu fusese schimbat. Altceva schimbaseră anii.

Stela Teodoru deschise larg ferestrele, chemând, dorind primăvara.

Ea veni. Intră și-i năpădi camera.

Figura Stelei Teodoru spunea însă că ea nu izbutise să-i pătrundă și sufletul.

Primăvara intrase numai în cameră . . .

IUSTIN IONESCU.

AMINTIRI, CLIPE, GÂNDURI . . .

Ca apă dintr'un liman, în urma unei pietre aruncate în el, gândurile mele se răscolesc și încet, încet, în cercuri, cercuri, caută să se liniștească, pentru a asculta glasurile amintirilor, din noianul trecutului, din racla lor îngreuiată de atâtea vîsuri spulberate. . .

Liniștea singură e un zgomot în jurul meu și numai ea îmi tulbură cerul înorat din ființa mea neînțeleasă, cerul speranțelor mele astăzi aproape inexistente și-mi recheamă dorurile apuse spre a întuneca și mai mult năframa sufletului meu aproape saturată de praful lor.

Figuri vagi din depărtare se desprind din umbra trecutului și în rânduri, rânduri, se apropie de prezent, trec pe dinaintea mea, unele mă sperie, altele îmi produc o căldură plăcută, o bucurie efemeră, urmată fiind de alta mai tristă decât au fost celelalte, și astfel rândurile se apropie de sfârșit. De abia mai disting câteva, care par îmbătrânite, legate în lanțurile grele ale vremurilor ce s'au așezat ca o piatră de mormânt peste ele. . . Cea din urmă se apropie tot mai tristă, mai posomorâtă. Dungi adânci s'au creat pe obrazul ei văzându-mă atât de obosit de atâta viață, obosit de atâta răutate. . .

Era o zi când rădeam împreună atât eu cât și figura copilăriei, când mergeam mână în mână și treceam neștiutori prin viață. Zilele și-au depănat firul lor foarte interminabil, imaginea ce trăește astăzi numai ca o amintire, a îmbătrânit, am îmbătrânit eu, deși se pare că de abia acum bat la poarta vieții con-

ştiente; și acum așteptăm amândoi ca timpul să-și spună cuvântul iar fatalitatea să-și îndeplinească misiunea în ce privim noi. . .

A trecut mult de atunci, de când râdeam fericit de atâta soare, când alergam prin iarbă fără grije, fără doruri, cu iluzii dragi, cu țințe înalte spre idealuri ce astăzi se odihnesc aproape șterse în mintea mea . . . Imi amintesc de o zi frumoasă, când credeam că viața este mult mai frumoasă decât mi se pare astăzi.

Soarele își adâncea razele până în adâncul celor mai dese tufişuri ale pădurei din dealul Bărăștilor. Privind în zare, distingeam până la Nedia puncte albe, prin verdeața fragedă a porumbului. Miriștile stăteau triste, goale, parcă plâneau tăierea grâului ce stătuse ca o podoabă de briliante pe ea.

. . . În izlaz turmele de oi sub umbra copacilor, la cântecul fluerului ciobănesc se desmierdau, iar bătrânul baci le cânta mulțumit de mulțumirea lor . . . Era un peisagiu nemai privit de cerul ochilor mei . . . Soarele s'apropiase de nămiezi. Căldura devenia tot mai înnăbușitoare. Cerul fără pic de nor. Singur vântul ce adia printre foile porumbului, mai răcorea fața plină de sudoare a țăranilor ce-și prășeau porumbul . . . De departe melodia dulce a unui cântec bătrânesc se rătăcea prin văzduhul infinit și tot mai departe ecou era înghițit de pădurea deasă și îmbătrânită . . . Sapele scormoneau pământul uscat cu greutate, pac, pac, un pas, doi pași și omul se oprea să odihnească, ștergându-și sudoarea cu mâneca cămășii . . . Ultima sapă cade greoaie, străpunge pământul și astfel oamenii au scos rândul . . . Nămieza zilei de Iulie. La umbra carului, ce se odihnea nu departe de capul porumbiștei, în jurul feței de mese, așezată de către stăpâna celui ce era de prășit; oamenii se așezau să-și potolească foamea . . . După masă se odihneau cu toții care pe unde puteau. Unii sub umbra stulețului căutau să-și înșele oste-neala pentru câteva clipe. Alții plecau spre pădurea ce se întindea la câțiva metri de locul cu porumb, și astfel se scurgeau câteva minute și oamenii din nou porneau parcă mai hotărâți la munca ce le aducea aur . . .

Și încet, încet soarele pe nesimțite se lăsa în chindie . . . Amurgul anunța sosirea serii. Cete, cete, oamenii soseau cu vioșie, cu sufletul mulțumit de ce-au făcut în ziua aceea, mulțumiți că au realizat ceva, fără un pic de ură, fără să fie obosiți de atâta viață . . . și astfel seara se oprea din lungu-i drum să odihnească peste pământul fără soare . . . Flacăi și fete stăteau pe la poartă și'n cântece frumoase, cu cântări de fluer, cu hore, cu sârbe, ce nu te lasă să stai locului își serbau succesul obi-

nut . . . În mijlocul besnei ce înfășura pământul, luna sta de pază printre lacrămile cerului, iar luceafărul ca un paj cu ochii reci de gheață, se uita liniștit cu dispreț la umbrele ce locuiesc pământul — ce mândru e luceafărul în nopțile de vară . . .

Miezul nopții sosea pe nesimțite. Flăcării își luau seara bună dela mândrele fete și'n cântece plecau să-și odihnească oasele oboseite . . .

Nu mai rămânea nimeni. Pe uliță nici o lumină nu mai distingeai în mulțimea de case. Gândurile mele se adunau atunci liniștite și căutau să plece la culcare pentru a se trezi a doua zi cu mai multă voioșie, cu mai mulță voință de a ajunge la idealul dorit . . .

Câtă diferență între viața de atunci și cea de acum. Atunci eram înconjurat de atâtea speranțe — Doamne și astăzi cât sunt de singur . . .

Acum ca-și atunci e noapte, dar cât de urâtă e noaptea de azi. Atunci liniștea ce mă înconjura mă făcea să mă simt în mediul meu, ș'acum cât mă sperie liniștea . . . Zgomotul singurătății acum e atât de sălbatec încât îmi sgudue întreaga viață.

În cameră regina nopții — Tăcerea — doarme moartă, în ciuda focului se caută să-i țină piept. Limbi mici, albastre ca viorelele proaspete, se ridicau pentru câteva clipe, pentru ca apoi să se cufunde în neființă, în neant, nemai rămânând din ele decât cenușa, cenușa gândurilor lor, cenușa gândurilor mele, pe care melancolia din jurul meu se căsnește s'o adune spre a o trece în noianul vremii.

Un glas de clopot străbate liniștea mormântală a nopții. Parcă e o chemare de ființe la o înmormântare de suflete căznite, de iluzii spulberate, de atâtea doruri apuse, de atâtea idealuri dărâmate . . . A fost o clipă! . . . Din nou liniștea se întinde și parcă e și mai copleșitoare și dându-și mâna cu besna de afară se așează de pază peste atâtea vieți pustiite de atâtea durere — de atâtea neizbutință.

Fulgii zăpezii cad în triluri de o măreție nemaipriviță, boagași în colțuri, și oboșiți de atâtea drum se așează spre dormitare pe caldarâm . . .

S'au schimbat astrele cerești oare? S'a schimbat oare lumea de este atâtea neizbutință? Nu! Nu s'a schimbat nimic. M'am schimbat eu, cu gând, cu suflet cu tot ce se cheamă ființa mea.

O melancolie dulce se lăsă în jurul meu. Rândurile răslețe s'au adunat din nou la matca lor . . . Melancolia devine tot mai cadențată.

Zgomotul liniștei cuprinde înfiorarea din jur, tăcerea domnește mai departe, focul s'a stins, sufletele parcă au plecat și ele la culcare ș'am rămas numai eu călător prin împărăția tăcerii.

Refrenul trist și dulce al unei melodii de demult trece în apropierea mea, încet, apoi mai tare și iarăși se pierde în neant.

Cine mi-a cântat această melodie? Ce glas și-a adus aminte de mine? E tot »Ea« figura îmbătrânită a copilăriei, care prin acest refren încearcă să-mi adoarmă gândurile — cum atunci departe în copilărie, măicuța îmi adormea ființa — să mi descătușeze sufletul, încet-încet refrenul s'a stins și »Ea« a plecat lăsându-mă parcă mai oboșit, mai trist, c'au fost atâtea odată.

GHEORGHE OLTEANU
ct. VII.

CLISA NOASTRĂ...*)

— SCHIȚĂ —

Camarazilor mei,
foști cercetași.

— Patrulă, drepți! Înainte marș!

Și bocancii, pantofii și sandalele patrulei începură să 'mproaște cadențat, praful drumeagului ce ducea dela gară spre tabără.

Soarele scăpătase după dealul din fața gării și ochii plecați ai celor trei cercetași cari formau »patrulea« (înjghebată pentru a face »impresie«) nu vedeau decât călcâiele celui din față. Până și eu, șeful patrulei, mergeam cu capul în jos, bălăbănindu-l aproape în cadența șgomotului trenului ce se 'ndepărta ca un apocaliptic balaur fosforescent.

Fluieratul locomotivei ce intra în tunel mă făcu să ridic capul: ceilalți doi rămaseră în urmă.

Un

— »Haidiți, măi«! răsună strein, moale, intunecat ca seara ce cuprindea valea.

De trei zile de când eram în tabără, nouă cercetași: trei șefi și șase subalterni, nu ne sosise de-acasă nimic: scrisori sau merinde, și acum ne întorceam dela gară iarăși cu mâna goală

Din tabără se auzi, sonor și vesel un sunet de trompetă care mă făcu să grăbesc pasul nu atât din mirarea că cineva îndrăznise să sune apelul fără ordinul meu, (auzi acolo!) căci eu

*) Citită la serbarea clasei a VIII dată în Casa Națională în 20 III a. c.

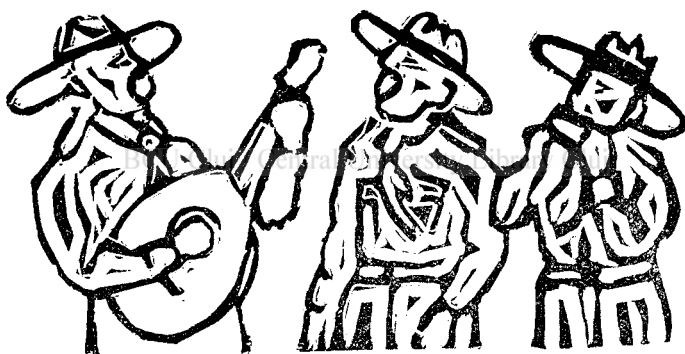
eram de serviciu dintre șefi, dar sunetul melodios fu parcă ca o șuviță de apă rece pe fruntea-mi încreștită.

Când ajunsei în tabără cercetașii se adunau pentru coborârea drapelului nevoind parcă să mai aștepte vestea desamăgitoare: nimic!

După coborîre convocaiu pe ceilalți doi șefi ca să examinăm situația și constatarăm că nu mai aveam merinde decât pentru o zi. Dacă nu ne venea nimic de acasă, mai aveam bani ca să ne aprovizionăm cu merinde din sat o zi, două cel mult și apoi... adio munți...

A doua zi dimineața acelaș glas de trâmbiță ne vesti sculara, rugăciunea și dejunul.

Vioiciunea și veselia tuturor îmi vesti că nici unul nu se mai gândește la scrisoare sau »pachet« de-acasă, ci toți vorbeau despre excursia plănutită pentru ziua aceea la niște peșteri — vreo zece km. de acolo.

Linoleu de N. A.

Bocu, care era de serviciu dintre șefi, luă comanda pentru ridicarea drapelului, apoi îmi transmise comanda, căci el trebuia să rămână în tabără și noi pornirăm purtând în spate merinde pentru întreaga zi.

Cred că nu mai trebuie să descriu farmecul acelei excursii, făcute pe-un timp admirabil, sub un cer de cristal pe care luneca un soare blând de munte. Drumul presărat cu văi înverzite și stânci amețitoare, îl parcurgem cu pas încet, oprindu-ne mereu pentru a admira mai bine niște lucruri, lucruri pentru cari ne simțiam inima prea mică ca să le încapă.

Unul dintre cercetași, Ionel, începu a cânta din mandolina ce-o adusese cu el, un al doilea, Tiberiu, cu armonica, iar noi formam un cor cum rar să găsești, — așa credeam noi.

Însă culmea frumuseții a fost la întoarcere. Noi mergeam în grup strâns și corul mut cu mandolina și armonica accompa-

niau pe Ghiță, al doilea șef de patulă, care avea o voce admirabilă. Soarele apunea după un colț de stâncă trimițându-și ultimele-i raze oblice, ca trecute prin sită și de-odată, apăru de după stânci o turmă de oi și capre. Clinchetul dulce al clopoștelor dela gâtul lor se atașă corului nostru.

Vârfurile munților scânteiau în săgețile de aur ale soarelui, pârâul de lângă noi se prăvălea din piatră în piatră, ca un sunet de harfă, iar greerii intrară și ei în această minunată orchestră a naturii.

Fără să vrem ne oprirăm în loc. Simții că ochii mi se 'mpăienjenesc și că sufletu-mi e ca un potir care se revarsă, prea plin de roua fericirii ce-l năpădise. Și-atunci simții, poate pentru prima dată, ridicând ochii la cer, că natura este poarta simțirii Dumnezeirii. . .

Ajunserăm în tabără oboșiți, dar mulțumiți și fericiți, însă mai presus de toate rupți de foame.

Ne repezirăm la mâncare ca niște lupi siliți să ajuneze o săptămână.

După cină ne duserăm la râu, câțiva pași lângă corturi să spălăm vasele și să ne spălăm pe mâini. Ca să putem lucra mai bine fără să ne murdărim de mătul de pe fund, trebuia să ne desculțăm, și spre părerea noastră de râu, să intrăm în apa rece. Ionel, însă, mai practic, sări din piatră în piatră până ajunse în mijlocul râului și de-acolo începu să râdă de noi.

— Măi, da'ce cercetași mai sunteți voi, de nu ați observat mai repede drumul ăsta fain spre. . . fericire.

— Bagă numai de seamă c'o să cazi în apă.

— Ei! Dac'ar fi toate pe placul tău!

— Bine, bine, zise Vasile, dar constatând că cu asta n'a făcut nimic, începu să-l stropească când, deodată, Bocu începu să strige din tabără.

— Ce-i? răcnirăm noi în cor întorcându-ne spre mal.

— Ionel are un pachet!

La asta noi auzirăm un »Ce?« teribil, apoi un țipăt și-o pleoscănitură sdravănă. Ne'ntoarserăm repede. Când colo ce să vezi? Ionel căzuse în apă cât mi-ți băiatul. Se sculase, însă, repede și fugea prin apă, făcând la mătăni, după oala ce-i scăpase din mână și luase calea Dunării.

Natural că noi nu l-am plâns deși bietul, ieșise din apă learcă, vânat de frig și tremurând din toate încheieturile, și vântul, nu știu ce-l apucase, tocmai acuma începu să sufle subțire și rece de-ți îngheța sufletu 'n tine.

Bocu îi porunci să se desbrace imediat și atunci îi aruncă

în cap o pătură, iar noi ne repezirăm la el aplicându-i un »cio-carica« sdravăn înghiontindu-l fiecare unde ajungea cu râsete și sbierete care-l încălziră, poate, mai mult decât frecuşul căpătat.

Și despre pachet, ce să mai spun : conținea atâtea minunății încât nici cea mai bogată fantazie nu ni le-ar fi putut zugrăvi : prăjituri, pâine, ace, ață, unt, ciorapi, cămăși, toate de-a valma, dar ceea ce stârni exclamațiile de bucurie ale tuturor fu o respectabilă halcă de slănină, da o slănină cum nu cred să fi văzut una mai . . . frumoasă în viața mea.

Imediat hotărîrăm sărbătorirea evenimentului și unul dintre noi dădu repede fuga până 'n sat ca să strângă pe toți oamenii la »Marea sărbătoare cercetășească« și, credeți-mă, în mai puțin de trei sferturi de ceas tot satul, cu cățel (oh! mai ales cu căței, mânca-i-ar amarul!) și cu purcel era acolo.

Și serbarea, vă mai îndoiți? întrecu toate așteptările : meritam cu drept cuvânt slăcina.

Când luna, ce răsărise de mult, se pregătea s'apună și serbarea se găta. Noi, după ce atârnam slăcina în cortul cu alimente, ne duserăm la culcare, lăsând pe Bocu, care era de planton să păzească slăcina, cu bastonul în mână și cu un pistol sistem »forintos« înfipt la brâu, iar noi adormirăm legănați de cele mai frumoase vise în cari abundau fripturi de tot felul și mai ales toate soiurile de slănină.

Eu, înainte de a mă culca, îmi complectai, la lumina lămpii de buzunar notele zilnice, apoi mă întinsei pe rogojina ce-mi slujea drept pat. Nu așipii însă bine că auzi un strigăt : nea, nea, cuțu. Apoi un urlat : câinele . . . clisa noastră . . . !

Svârlii repede pătura de pe mine și mă năpustii afară.

— Ce-i ?

Bocu o luase la fugă în spre sat.

— Ce-i măi ?

— Un câine a luat clisa, și la asta Bocu trase hotărît pistolul dela brâu.

Toți ceilalți cercetași deșteptați din somn năvăliră afară și pornirăm după câinele ce nu se vedee nicăiri.

După ce am fugit o bună distanță, ne-am oprit. Și de geaba am fi și fugit în noaptea luminată abia de slabele licăriri ale stelelor. Ne 'ntoarserăm înapoi amăriți, când, deodată, ceva negru se ivi înaintea noastră.

— Cine-i ?

— Eu. Era Bocu. Când trăsese pistolul, ca să împuște câinele, glonțul îi căzu afară și acum îl căuta cu degetele pe jos bâjbâind prin întuneric.

Hohotul de răs pe care-l stârni ne descreși puțin frunțile.
Mecanismul ascuns al lumii învârti uriașul planetorium al cerului și soarele apăru iarăși anunțat de trâmbița veselă și harnică a cercetașului de serviciu.

Ne scularăm voioși, căci ar fi fost păcat ca o așa de frumoasă dimineață să ne vadă triști. După ce ne spălarăm, glasul trompetei ne adună din nou în jurul steagului, apoi Bocu, cu glasul clar, rosti limpede rugăciunea »Tatăl Nostru«.

Când ajunse la: »pâinea noastră cea de toate zilele . . . « (ce legătură o fi între pită și clisă ?) oftă așa de disperat ridi-când ochii la cer, încât cred că Dumnezeu o să ne ierte c'am răs în timpul rugăciunii.

Martie 1938.

GHEORGHE COSMA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VERSURILE MELE

Am îmbrăcat neînțeleș
Cuvântul sfânt, cules din rouă,
Din fraze limpezi, care țes
Armonii. Și'n forma nouă

Și vraja nopților cu stele,
Și-aleanul dorului de ducă,
Aleanul care mă apucă,
De chipul drag al mândrei mele.

Am pus aleanul ce mă frânge,
Tristețea care mă 'nconjoară,
Și jalea neamului ce plânge,
Și visul nopților de vară.

Și țes în vraja de cuvinte,
Amintiri de altădată,
Copilăria mea uitată
În ceasurile vechi și sfinte

Și amintiri din vremi trecute . . .
Ispita buzelor de fragă,
Copilei care-ți este dragă
Și o săruți timid pe frunte ;

În nopțile cu lună plină
Și'n diminețile de foc,
Din satul meu fără noroc,
Unde-am văzut întâi lumină.

Am îmbrăcat neînțeleș,
Cuvinte sfinte, care țes
Armonii melodioase,
Pe portativele durerii ;
Și amintirile duioase,
În gama tristă a tăcerii . . .

PETRE PLUMBAȘ

cl. V.

SPAȚIU ȘI TIMP

Tot ce este sensibil în lumea exterioară, întreagă realitatea, spiritul nostru ordonează după timp și spațiu; cadre rigide fără de care nu putem concepe existența. Intreagă arhitectura înțelegerii noastre se ridică pe aceste două temelii.

O întâmplare, o amintire, un eveniment, le localizezi pentru a le cuprinde și a le înțelege. Peste tot astfel, nimic nu este și nu poate fi conceput fără timp și spațiu.

Et toi, mort divine, ou tout rentre et s'efface

Acueille tes enfants dans ton sein étoilé.

Affranchis-nous de temps de nombre et de l'espace

Et rends-nous le repos, que la vie a troublé

spune Leconte de Lisle în versurile sale celebre când se adresează morții eliberatoare. El a concretizat prin intuiția sa puternică că tot ceea ce există, ceea ce știm, ceea ce vedem, întregul curs al fenomenelor, nu au reprezentare precisă pentru noi, decât după încadrare în timp și spațiu. Numărul nefiind decât balanța care definește cantitativ, timpul și spațiul.

Dela Aristot până la Einstein, spațiul și timpul au fost considerate ca date invariabile, absolute.

Un interval de timp și unul spațial între două fenomene date, fiind aceleași indiferent de observatori și de împrejurările în care se face observația.

Newton consideră un timp absolut și matematic, căruia îi dă numele durată, acest timp se scurge fără să fie în legătură cu un obiect extern. Spre deosebire de acest timp este timpul aparent și comun, o măsură a duratei, care o numim oră, zi, lună și an,

Spațiul este tot așa, absolut și relativ. Spațiul absolut este conform naturii sale fără să fie raportat la obiect; spațiul relativ este o parte din cel absolut stabilită de noi cu ajutorul simțurilor.

Din antichitate, definiției aristotelice a timpului i se opune Epicur, considerând timpul ca neexistând prin sine însuși, ci prin obiectele sensibile, neputându-se concepe timpul independent de mișcarea sau repausul lucrurilor.

Marele matematician și filosof H. Poincaré înaintea lui Einstein susținea că timpul și spațiul, așa cum ne sunt date, nu pot să fie decât relative. Pentru el spațiul absolut nu are sens. Spațiul este relativ, el nu există în afara obiectelor care servesc la măsurarea sa.

El pune problema foarte concret și sugestiv.

Dacă pe nesimțite, într'o noapte, dimensiunile Universului ar

deveni de o mie de ori mai mari, cu tot ce există în el. A doua zi măsurările cele mai precise ar fi incapabile să pună în evidență acest fapt, fiindcă unitățile de măsură s'ar fi schimbat în aceleași proporții cu obiectele pe care am voi să le măsurăm.

Pentru timp ca și pentru spațiu, se poate prespune o restrângere sau o prelungire, fără ca noi să ne dăm seama de aceste schimbări. Presupunând cazul de înainte, oamenii ar trăi de o mie de ori mai mult, fără să știe însă nimic, căci și senzațiile lor ar fi încetinite de atâtea ori.

Newton admitea și el o oarecare relativitate în existența spațiului și a timpului. Iată, ce spune Newton relativ la mișcare.

»Mișcarea absolută este transportul unui corp dela un loc absolut la un alt loc absolut; mișcarea relativă, transportul dela un loc relativ la un alt loc relativ. Noi ne servim în afacerile omenești de locurile și mișcările relative în loc de cele absolute; în știință însă trebuie să renunțăm la simțuri«.

Se poate întâmpla, însă să nu existe un corp adevărat în repaus la care să putem raporta locurile și mișcările. Este principiul relativității clasice.

Propagarea razelor luminoase în mediul stelar a determinat pe fizicieni să admită existența unui mediu, fără masă, fără inerție, prin care lumina se propagă sub formă de unde. Acest mediu, care pătrunde prin toate corpurile, există în orice parte a Universului.

S'a pus problema, dacă eterul este absolut imobil sau participă la mișcarea corpului.

În secolul al XVIII-lea astronomul englez Bradley a descoperit fenomenul aberației luminii. El a observat că privind o stea printr'o lunetă, imaginea stelei nu se formează exact în direcția razei vizuale. Cauza acestui fenomen este după el, imobilitatea eterului.

În timp ce raza luminoasă pătrunsă în lunetă o străbate luneta s'a deplasat puțin, din cauza mișcării pământului. Raza din lunetă, nu a avut această mișcare de aici, această mică derivație numită științific observația luminii.

Fapt care dovedește că mediul prin care se propagă lumina, eterul este imobil.

Fizicianul american Michelson pornind dela premisa că eterul este imobil, voise să constate rotația pământului pe orbita sa, în jurul soarelui.

Experiența care-i poartă numele a făcut-o cu Morley și a ajuns la un rezultat, care a revoluționat întreagă fizica. S'a dovedit experimental că viteza luminii este aceeași indiferent dacă

oglină, care o primește se apropie sau se depărtează, de sursa care emite raza, cu iușeala pământului.

Concluzia imediată : eterul este mobil, participă la mișcarea pământului.

Rămânea astfel o distanță între rezultatul corectărilor lui Bradley, și a lui Michelson.

Einstein în »Wredemans Annalen der Physik« 1905, pune bazele teoriei relativiste, prin care deschide o nouă eră în seria cercetărilor științifice. El arată că experiența Michelson—Marley nu a ajuns la rezultatul dorit din cauza concepției greșite pe care o vrem asupra spațiului și a timpului. Nu este posibilă o măsură exactă a timpului, problema simultaneității imposibilă de rezolvit, o exclude, spune Einstein.

Înainte de Einstein porțiunea de spațiu ocupată de un obiect era considerată suficient definită prin dimensiunile sale : lungimea, grosimea și înălțimea. În cazul unui mobil în mișcare nu e ajuns să definești cele trei pentru a cunoaște poziția sa, e necesar să fie precizat și momentul, pentru că mobilul se deplasează față de reper.

Teoria relativistă ne demonstrează că timpul și spațiul sunt entități inseparabile.

Dimensiunile unui obiect, spațiul aparent ocupat de el, depind de iușeala de care este animat, care depinde de timp.

Spațiul euclidian cu trei dimensiuni (stânga-dreapta, înainte-înapoi, sus-jos) primește a patra dimensiune : timpul. *Timpul este a patra dimensiune a spațiului.* Încheiu citând cuvintele tânărului entuziast, și ilustru matematician Minkovski, care în anul morții sale 1909, afirma profetic :

»De azi înainte încetează să existe spațiul și încetează să existe timpul. Va exista numai o combinație a spațiului cu timpul«.

VASILE BERINDEAN

cl. VIII-a,

EPIGRAME

*Dece mănânci așa de mult? Nu
vezi că mergi spre... sfericitate ?*

De-ar fi cerul o plăcintă
Și pământul un brânzoi
N'ai sta-o clipă la 'ndoială
Și i-ai mânca pe-amândoi !

La un mormânt

*Mi-e'n pumn un bulgăr galben de țărână
Și 'n ochi o lacrimă ce-mi arde geana.
In cer, un sfânt cu grije-și moaie peana
Să scrie 'n cartea celor buni „rămână“.*

*In juru mi, lume multă ce te plânge
Și-un preot, ce se roagă cu glas tare.
La căpătâiul tău, o lumânare
Se sbate 'n vânt o clipă și se stinge . . .*

*In vale-un râu se varsă cu lin șopot
Și sfarmă 'n pietre valuri după valuri.
Morminte, ale morșii reci portaluri
Se 'nchid pe veci, în dangăt trist de clopot . . .*

ANDREI GH. VEXLER
cl. VI.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NOPTI DE VARĂ

Seară.
Visul nopților de vară,
Imi răsună doar în șoapte.

Lună.
Țărâit de greer sună
În tăcuta noapte.

Treaz
Privesc luna în extaz,
Vrăjit de ea ;

Privesc,
Lumlnițe ce vrăjesc ;
Stea de stea.

Tăcerea
A gonit durerea,
Visului de jar ;

Vântul,
Reîncepe cântul
Dorului hoinar.

Luna
Și-a 'mpletit cununa,
Din raze sclipitoare ;

Dulce,
Pe furiș o duce
Fetelor ce vin din șezătoare.

PETRE PLUMBAȘ
cl. V.

CUGETARE ȘI ACȚIUNE.

Omul demn de a fi ascultat este acela, care întrebuițează cuvântul pentru cugetare și cugetarea pentru adevăr și dreptate. (*Fénelon*).

Dacă am avea înaintea noastră, o culegere de maxime, de cugetări, strânse dela oamenii de seamă, dela gânditorii profunzi ai omenirii, dela — în fine — bărbații remarcabili, în diferitele domenii ale artei și culturii, am observa cu ușurință, că aceste impunătoare figuri ale galeriei trecutului, foarte adesea vorbesc și-i preocupă în mod deosebit, problema aceasta a cugetării dela care pornește orice acțiune și faptă.

Faptul acesta are o semnificație deosebită. Explicația acestui fapt ne dovedește că importanța cugetării e capitală pentru fiecare ins.

Fiecare faptă sau acțiune are la bază cugetarea, numai că această cugetare diferă și se manifestă într'un mod foarte variat la diferiții indivizi.

În deosebi, când omul are de luat hotărâri importante, cari privesc viața individului, a căror urmări pot fi mari și deosebit de însemnate, atunci omul alcumpănește mult, prin cugetare adâncă caută să întrevadă efectele, și apoi acționează în așa fel ca ele să fie cât se poate de bune și utile.

Dar nu fiecare poate — și adesea nici nu încearcă să poată — adânci atât de bine chestiunile cari îl privesc. Unii cugetă repede, acționează imediat pe când alții cumpănesc mult mai mult, ezită parcă și se feresc să pornească la acțiune.

Din acest punct de vedere, am putea afirma cu drept cuvânt, că există o nuanță de deosebire între indivizi, după cum există din cele spuse mai sus, indivizi la cari predomină acțiunea, sunt activi, pe când, ceilalți sunt cugetători, cărora le place să se cufunde în analize, să cumpănească și să pătrundă faptele, iar acțiunea cade pe planul al doilea.

Totdeauna însă cugetarea este baza acțiunii care rezultă din ea și care acțiune este dirijată în practică de intelect.

Cugetarea este deci — sub toate aspectele ei — condiția acțiunii, care dacă n'are la bază o gândire, rezervoarele ei, sau un suport al dotației nu poate fi niciodată utilă. Ușoare deosebiri putem semnala între aceste categorii de oameni.

Indivizii aplecați mai mult spre acțiune, procedează repede în luarea oricărei hotărâri. Preocupările lor intelectuale sunt puține și rari. Cugetarea nu întârzie prea mult în domeniul cântării faptelor și efectelor ce ar urma, după ce fapta a fost în-

deplinită. Ea trece peste critică, e fără speculație și printr'o privire spontană, vede imediat soluția ce trebuie adoptată, și pornește fără ezitare la acțiune.

De aceea, acești oameni, sunt părtași ai succeselor rezezi, cari ușor pot face față nevoilor și modificărilor cărora ar fi supuși. Predomină deci acțiunea, hotărîrea promptă cu traducere imediată în fapt. Pentru ei viața psihică se desfășoară într'un fel de amestec de acțiune și cugetare, care se manifestă foarte diferit.

Cugetătorii își dezvoltă forțele în câmpul intelectului, mai ales al reflexiunii adânci, al criticei obiective și al meditației adânci și îndelungate. Se cuvine mai ușor să cumpănească mult, să ezite în luarea hotărîrilor, să acționeze încet și să prevadă urmările ce se pot ivi în urma acțiunii lor.

Imaginația lor puternică și creatoare, lucrează intens și adesea se cufundă într'atât în diferitele chestiuni încât desprinzându-se de tot ce-i înconjoară se înalță în țara visurilor, a transcendentului. Pentru ei acțiunea e ceva secundar, mulțumindu-se să observe acțiunile semenilor lor și manifestările externe pe cari pătrunzându-le și adâncindu-le să tragă concluzii foarte utile pentru ei și când acestea sunt date la lumină prin lucrări, utile și pentru alții. Adesea cugetătorii folosindu-se de idei abstracte, de probleme de știință cari reclamă pătrundere și cugetare profundă, puși în fața unor schimbări, cu greu vor putea să facă față nevoilor și să se descurce, pe când în chestiunile ce reclamă cugetare ei sunt totdeauna la ei acasă.

Dar puterea aceasta de cugetare diferă dela ins la ins. Pe temeiul acestei înzestrări, în viața omenească puterea de cugetare și energetismul acțiunii se manifestă deosebit ca rezultat.

Just e, că fiecare însă poate să și mărească puterea de aprofundare, de cugetare care pregătește acțiunea și îndrumează fapta. Ea — cugetarea — poate fi descătușată din turnul ei puternic, unde stă închisă și lucrează, speculează, confruntă și meditează și pune bază tuturor acțiunilor. (Ea trebuie să iasă la lumină, să arate — căci ea este în stare s'o facă — pe însuși individul respectiv). Poate ieși la lumină prin cuvinte, unde ea se găsește așa cum e în realitate, așa cum o posedă omul.

Temistocle obișnuia să spună: »Cugetarea este ca un covor strâns frumos la un loc, convorbirea se desfășoară și se arată la lumină«. Cugetarea evidențiază deci pe omul care se ridică deasupra celorlalți. Căci drumul de străbătut în viață are multe cotituri de după cari se înalță adesea câte o iluzie care ajunge în decepție dacă omul nu caută adevărul, nu cu brutalitate ci prin contemplație, prin meditare și cugetare.

Glăsu! înțeleptului ce locu!ă într'un butoiu, străbate prin negura trecutului și ajunge până la noi, arătându-ne un alt aspect al cugetării. Căci Diogene, cel ce căuta ziua la miazăzi, cu o lumânare, pe omul înțelept și cinstit, glăsuește din adâncul veacurilor : »Când cugetăm serios asupra a tot ce ne înconjoară și studiem cauzele a tot ce vedem, constatăm că nu e greu ca cineva să ajungă virtuos«.

Iată ce se poate prin cugetare. E un mijloc sigur, care poate înălța, spre mai bine și frumos. Prin ea să tindem să ajungem mai perfecți din toate punctele de vedere, mai virtuoși, oameni cari se năzuiesc și tind spre un ideal frumos.

Să fie fiecare — în fine — după cum spune Fénelon »acela care înfrebuințează cuvântul pentru cugetare și cugetarea pentru adevăr și dreptate« !

GH. BULGĂR,
cl. VI.

LA MÂNĂȘTIRE

*Un clopot sună lung
prelung. . .*

*Figuri pioase,
sommoroase,
pornesc încet pe culoar.
Și rând pe rând
se scurg, intrând
în vechiul locaș sanctuar.*

*Un preot mag
apare vag
și zice 'ncet o rugăciune.
Mătănii lungi
și cruci prelungi
pornesc cu o vie plecăciune. . .*

*Și soarele apare pe mândrul cer senin,
Svârlindu-și a lui raze pe-a lor fețe de crin. . .*

VLADIMIR DRIMBA
cl. IV

Cezar Petrescu : „Noi vrem pământ“ („1907“ vol. II) roman

Personalitatea literară a lui Cezar Petrescu e fondată pe o dualitate temperamentală: pe de o parte seninătate, nostalgie, lirism, peisaj poetic, naturism pur, aromă de ruralism sănătos, — pe de altă parte răceală, rigiditate, modernism superficial și frivol, crud realism monden cu toate păcatele și deficiențele lui. Sunt interesante pozițiile atât de diferite ale elementelor acestei dualități, — mai interesantă e însă impletirea lor. Sunt elemente antagoniste, — dar cari admit un echilibru; iar literatura bună a lui Cezar Petrescu (pentru că nu toate se bucură de acest atribut) are la bază tocmai acest echilibru. Iar cărțile lipsite de acest echilibru, — sunt acele regretabile „destinderi“, „recreări“, „evadări“ sau cum îi mai place să și-le numească „intenții parodice“, care poartă numele de „Kremlin“, „Fioare de agave“, „Nepoata halmanului Toma“, „Greta Garbo“ și care nu se mai reeditează: critica nu se poate decât bucura, bibliografia românească, nu pierde absolut nimic.

Calitativ, — cărțile scrise în grabă, nesperios, sau la comandă, nu pot fi bune (dovadă împotmolitul debitor Balzac; sau mai precis, Dostoiewsky, care scria mult, dar la care alternanța calitativă putea fi precizată aproape matematic) pentru simplul motiv că — paradox aparent — lipsește inspirația. Afirmția nu e atât de minoră pe cât pare; căci inspirația e ultima etapă a unui lung proces de frământare, de plămuire, de trăire internă. Dacă i-am face „electroliza“, pentru a ne exprima în termen de fizică, — am constata că e trei sferturi de muncă și numai un sfert dispoziție sufletească. Iar această „dispoziție“ e, în ultima analiză, *cristalizarea rezultatului muncii plămuitoare*.

De aceea credem că romanele bune ale lui Cezar Petrescu sunt acelea trăite, meditate și echilibrate: „Intunecare“ avangarda intențiilor sale de creație; „Calea Victoriei“ care marchează definitiv (completând „Intunecarea“) caracterul scrisului său de *semănătorism modernizat* „Romanul lui Eminescu“, trilogie de mare amploare, de delicatețe, înțelegere și simțire în prezentarea eroului, operă în care romancierul a avut de luptat nu cu o obișnuită *interiorizare* a personajului principal, ci de o coborire și trăire în acest personaj; operă care, păcat, a pierdut enorm prin superficialitatea, vagul, transparența și platitudinea lui „Carmen Saeculare“.

Al patrulea roman printre cele mai bune (evident, am fi putut intercala pentru complectare și „Apostol“) promite a fi „1907“. Iar dacă am insistat atât asupra operei romancierului în general, — am făcut-o pentru a o situa într'un cadru al unei valori epice. Pentru că aci creațiile anterioare o explică; căci primordiala preocupare a lui Cezar Petrescu, e a reda fresca socială a secolului al 20-lea. Sub unghiul diferitelor aspecte și sub unghiul diferitelor atitudini, romancierul prinde — aiurea ca și în „1907“ — societatea, deși balanța punctului său de vedere, înclină spre pesimism.

„1907“ e romanul marelui răscoală țărănești din acest an, (și ar fi interesantă o paralelă cu „Răscoala“ lui L. Rebreanu). Volumul I. „Mane, Techel, Fares“ studiază analitic dar artistic, cauzele economice și sociale ale dezastrului pe care le atribuie clasei boierești; nu însă exclusiv, ci acelor declassați, ticăloși, franțuziți, risipitori, demodați, parveniți, ruinați, ariviști, ratați, o întreagă faună cu care ne obișnuise romancierul mai demult.

Iar volumul II „Noi vrem pământ“ e o continuare a acestei triste viziunii, completată de mizeria morală. În această lume mizerabilă apare câte o Ada sau un Octav, ce nu-și pot face înțeleasă dragostea de glie și țărâtime, câte-un Petreanu, omul ce aduce din poporul de obârșie curățenia sufletească și pe care studiile pe care le face cu o rară dragoste de muncă și de idealism, îl face tuberculos. În tot decursul romanului „Noi vrem pământ“ e prezent funestul antagonism dintre mizeria rurală și nesocotita risipă a clasei conducătoare. Și vorbeam mai sus despre înclinația romancierului spre pesimism; e adevărat că acest caracter nu apare în „Noi vrem pământ“ decât sub forma unui destin fatal al evenimentelor. Este însă evident în alte romane, — deoarece îi plăcea să se califice, într-o prefață „psiholog al învinșilor“; și nu știu dacă e just acest punct de a privi lumea, din moment ce *nu* incertitudinea, *nu* deklasarea și *nu* ratarea (puncte pe care-și sprijinea Cezar Petrescu atitudinea sa) sunt caracterele epocii. Astfel că romancierul va risca, în prezentarea unei fresce a timpului, să o denatureze puțin; ceea ce nu e însă cazul în „Noi vrem pământ“ unde această atitudine vizionară se *impune* chiar.

Nu ne gândim la dogmatizare. Nici chiar un critic *format* nu poate dogmatiza decât abia după ce și-a *impus* incontestabil autoritatea personalității sale critice, — ceea ce vine după încheierea procesului său de *formare*. Ne permitem totuși menționări neșovăitoare (valoarea unei afirmații e în funcție și de categoricul ei deci de hotărârea celui ce-o face). Astfel inteligența precoce și replicile fetiței Marlana sună fals, precum tot false sunt teodorienele interpelări. Apoi în „Noi vrem pământ“ Isidor Leibovici a uitat să știe atât de bine românește cum știa în vol. I. O incosecvență simplă de altfel. În ceea ce privește figura lui Adrian, e prea palidă, prea vagă, prea transparentă, neconturată precis.

Lipsit de verbalism și de inutile divagații, „Noi vrem pământ“ putea să devină totuși, prin însuși subiectul său, un loc de plasare de opinii cum își găsisese altădată Cezar Petrescu. Nu e, — și iată un norocos merit. Artistului i se permite să aibă idei, i se pretinde chiar. Nu i se permite însă să aibă opinii.

G. Tutoveanu: „Sonete“, poezii.

Nu știu de ce am încercat (la primirea elegantului volum de „Sonete“ apărut în editura neobositului, talentatului și fecundului cercetător și critic literar I. G. Toroușiu) o dublă bucurie: poate pentru atenția ce ne-o dă marele poet sămănătorist, poate pentru apariția în sine a volumului Dar marea sa valoare e de a fi legat, incontestabil, sonetul românesc de numele său; deși nu cel mai ilustru reprezentant (geniul eminescian primează) este cel mai iscusit maestru.

Poetul Tutoveanu s'a impus pe linia de azi a poezilor noștri tradiționaliști, linie pe care e un Nichifor Crainic, un Ion Pillat, un V. Voiculescu, un Lucian Blaga chiar, linie pe care unii din ei reprezintă — față de el — un pas înainte, un pas nu în superioritate, dar în actualitate.

Sonetul e un gen pe cât de dificil, pe atât de pretențios. Are elemente de pastel și elegie; mai precis: e o rezonanță în interior a exteriorului. Artă sonetului în genere și a poetului Tutoveanu în special, constă în imbinarea pastelului cu elegia, în contopirea lor totală. De aceea Eminescu duce sonetul la apogeu (ne gândim de pildă la „S'a stins viața“) topind aceste elemente, de altfel structural atât de eterogene, într'un lichid poetic.

Dar care e însuși fondul poetic al său ?

Primul sonet din volum se adresează celor ce „o lume 'ntreag' o prin-deți într'o rimă“ pe care-i ferește pentru marele dar ce le-a fost dat de-a poseda setea avântului. El însuși posedat de veșnica aspirație în spre cul-mile idealismului.

„Pururi setos de senin ca lăstunul“ (pag. 33) în căutarea unui ră-spuns, în căutarea unei rezoluții pentru problemele ce-l frământă

„Unde-i lumina ce nu mai apune
Gândul de care s'ar frânge-o vecie,
Dragostea noastră lipsită de chinuri?“ (pag. 34)

pentru găsierea căroră indeamă

„Să nu-ți umbrești seninurile-albastre“ (pag. 67)

și spre care se duce singur, căci

nu știi ce putere

Spre raiul sfânt al soarelui mă cere

Și'n gând mi-așterne liniște și pace (pag 94)

și în care sbor nu vrea să fie împiedecat :

„Nu mai înfige-arcușu-ți blestemat,

Ca un cuțit, în sufetele noastre...

Și lasă-ne iar sborul fermecai.

Spre calea 'ntîns' a zărilor albastre ..

Suntem sătui de lacrimi și de dor... (pag. 32)

Iată fondul idealist, zarea spre care aspiră poetul pe care-l motivează prin însăși structura sa în „Deasupra noastră“ adresându-se savanților și raționaliștilor în care e minunat pusă ideea primatului sensibilității și imaginației :

Puteți să-mi spuneți ne'ncelat, că'n rouă,
Nu-s pietri scumpe, că viața-i ură.
Că lumea 'ntreagă e-o bucat' de sgură
Că'n orice floare nu-i o lume nouă
Deasupra voastră din pământ în slavă
Răscoală dând cu-a simțurilor lavă
Se 'nalță 'n zări și cântă 'nchipuirea (pag. 50)

Iar ca un corolar al aspirațiilor sale idealiste, e setea sa de viață, de primăvară, de tinerețe, o sete senină

Acelaș dor de lumea fermecată (pag 36)

Acelaș dor să-l mai trăesc odată

Și un duios îndemn

Trăește-ți viața din adânc, nepoate

Că lumea 'ntreagă este-a tuturoră

Dar fiecare-și ia din ea... cât poate... (pag. 64).

E în acest îndemn un interesant aspect ; aproape imperceptibilă etapă de tranziție la cea de-a doua linie caracteristică a fondului său poetic : tristețea. Îndemnul la viață e legal de duioșle, care la rându-i presupune o nostalgie, care aduce o tristețe, implicit ideea toamnei.

„Cumplitul dor al serilor de toamnă (pag. 110)

și, inevitabil, pe-a morții

„Și 'nvîns de aceleași doruri fermecate

Și de seninul vremilor uitate,

Eu voiu muri... un pazaic de ruine... (pag 106).

în care imaginea din urmă e foarte sugestivă ; sau melancolia, deci senină-tatea din versurile

„Când voiu pleca'n eterna pribegie
Să vii să bați și-atunci... o veșnicie...

Deasupra pietrei mele de mormânt (pag. 60).

Sau „când eu demult voiu fi pornit din lume“ (pag. 86).

Acesta e aspectul poeziei: avântul spre idealism și conștiința realității unită cu ideea morții, — nota dominantă însă e seninătate cristalină, pe care o are în orice subiect, fie în tablou (am zis „tablou“ nu „peisaj“) de țară, „secerătorii“ (p. 65), în care suavul parfum rural de georgice, aminteste pe francezul Jammes, — fie în strofele de interior în care frumosul devine un minuscul sublim:

„Coboară 'n cet amurgul dela munte
Să lege snopi de raze în odaie...
Și scaldă toți păreții în văpaie
Și aprinde flori icoanelor pe frunte... (pag. 21)

fie în „Cuza-Vodă“ unde socialul dispare sub poezie:

„Și vei trăi pe veci, în lumi senine,
Că'n fiecare primăvară crește
Cu holda'n văi, iubirea lor de tine... (pag. 30).

fie, în fine, chiar în splendida rezolvire a problemei dramei geniului:

Acolo sus, în magica poveste
Pe care-o cântă 'naltele seninuri
Pe unde nu-s nici lacrimi și nici chinuri
Și nu vibrează nici un strop de vânt,
Il doare gândul că viața este
De veci legată pururi de pământ... (pag. 42).

Citat în care versul al 4-lea e deosebit de frumos cu multiplele sale rezonanțe. Seninătatea se află și în „Mamei“ probă a unei profunde și subtile delicateți.

„Aș vrea să spun și despre tine, mamă...

Aș vrea să spun... aș vrea... dar nu 'ndrăznesc... (pag. 104).

Din cele de mai sus, e foarte natural ca erotica să-i apară așa cum apare în versurile:

„Iubire: taină, farmec fără nume
Stăpână'n veci și dincolo de lume,
În nimb de cer albastru și de soare... (pag. 54).

Dar nu numai erotica îi e naturală, ci însăși concepția sa despre Dumnezeu; iar panteismul pur poetic e foarte natural, iminent și fatal să fie propriu poezilor, — poate cel mai clasic exemplu e olimpicii dela Weimar — și care panteism e atât de artistic realizat, — poate cea mai frumoasă realizare de acest fel din literatura noastră; de aceea o cităm integral:

În veci de veacuri, Doamne, slavă Ție
Stăpân etern al vieții trecătoare...
Te văd cum crești în lugerul de floare
Și'n plopilor albi, și'n iarba din câmpie...

Te-aud cântând în zbor de vijelie
Și'n glas de codri'n murmur de izvoare...
Te simt în caldul razelor de soare
Și'n tot ce-i farmec, vis și armonie...
Din lumea Ta, deapurarea senină,
De peste 'naltul zărilor, Părinte
Spre noi întinde-ți drumurile sfinte.

Să ne urcăm la veșnica-ți lumină...

Și iartă pe nebunii care vor

Să te coboare pân' la mintea lor... („Iartă-i“, pag. 115).

Ne permitem să remarcăm (la poetul Tutoveanu, remarcă negativului dă ideea vastă a frumosului pozitiv) totuși, excesul de uz a moldovenismului „lozie“ care reiese din lectura *generală* a volumului. Fauna poetică îi e de asemenea redusă (privighetoare, ciocârlie și cocori) ceea ce expune la banal. Sonetul „Răsărit“ are o metrică în care dactilul e absolut neadecvat fondului, iar în „Pâine“ (pag. 74) cuvântul „batoză“ e apoteic. Mici deficiențe disparente.

Poetul Tutoveanu nu caută cuvintele; are unele expresii de-un sublim deadreptul edenic, paradisiac, ca: „In suflet ți se zbate-o ciocârlie...“ (pag. 63) sau versul

„Cotrobăiam cu mâna după stele“ (pag. 108) care amintește pe Radu Gyr. Expresia noțională vine singură, — și mă gândesc cât de clar exemplu l-ar fi adus esteticianul italian B. Croce pentru a-i ilustra teoria și realizarea e cu atât mai mare, cu cât formele fixe ale sonetului în care poetul se mișcă atât de liber și familiar — sunt așa de capricioase.

Iată aspectul sonetelor lui Tutoveanu cu un fond perfect adecvat ideii de „sonet“, senin idealism și senină tristețe, și de-o formă de perfecțiune clasică. Poezia lui Tutoveanu nu trebuie nici lăudată, nici discutată, — cel mult comentată: se impune singură ca valoare estetică și se impune prin faptul că *place*, — ceea ce înseamnă realizarea sa completă: emoția, idee poetică a fost estetic realizată și estetic transmisă. A fi unanim plăcută, — iată adevărata finalitate a poeziei.

ty Library Cluj
OVIDIU DRIMBA

M. Jókai: „Fața neagră“, în românește de Ionel Pop.

La ancheta făcută de „Noua Gazetă de Vest“, printre altele Mircea Eliade a spus că afluența scriitorilor spre capitală departe de a fi un semn de maturitate culturală, maturizarea vine și din tendința tocmai de *descențializare culturală*. E rolul și aportul principal al provinciei în complexul culturii noastre, și de sigur aci intră, (evident mai modest), și traducările; aci intră și traducerea în românește a celebrului „Szegény gazdagok“ de către Ionel Pop, apărută la Oradea.

Mauriciu Jókai a cărui personalitate literară domină întreaga epică maghiară, merită câteva cuvinte de prezentare, pe care de altfel le fixează traducătorul în prefață. Jókai debutează prin poezii, se specializează în pictură pentru ca la 18 ani să scrie primul său roman, conducător al Tineretului budapestan, intim prieten al celui mai mare liric al ungarilor, Petőfi, luptător alături de Kossuth, refugiat, închis, deputat perpetuu, s'a bucurat de-o popularitate extraordinară. Inzestrat cu o titanică putere de muncă comparabilă celei a lui Balzac, a scris o mulțime de romane, traduse nu numai în germană, rusă, daneză, etc., ... în care se ocupă adesea de multe popoare, fără să arate însă o simpatie atât de caldă ca pentru Români. Fenomen în creație, Jókai a fost un fenomen și în atitudinea ce ia față de noi. El ne face cunoscută Europei, viața ardelenească la sursa și aspectul ei original, frumusețe naturală, valoare spirituală, pitoresc și puritate originare.

Jókai a reușit admirabil să redea atât de plastic mediul nostru românesc naturalistic al Apusenilor, precum și viața Românilor de aci, sub dublul aspect: exterior, etnografic și interior, psihologic. Și chiar numai aceste calități, pe lângă un epic captivant, ar fi suficiente pentru a deștepta un viu interes și „dragostea lui Jókai pentru noi, cu dragoste să o răspălăm“, după cum spune traducătorul.

Lt. Gheorghe Ioani : Armament și trageri.

Toate țările caută să-și formeze un tineret gata de-a intra la primul apel în hora morții, dacă securitatea patriei o cere, mai ales acum, în epoca aceasta de înarmări și frământări externe. La noi străjeria și mai ales premilităria o fac aceasta.

Și cartea d-lui Lt. Gheorghe Ioani este un auxiliar indispensabil pentru aceasta. Indispensabil pentru că umple un gol, pentru că corespunde unei necesități nesatisfăcute până acum luând în considerare și vârsta instituțiilor în slujba cărora este pusă. Inșă cartea d-lui Lt. Ioani nu are numai meritul de a fi necesară, ci și de a corespunde întru totul rolului pe care trebuie să-l îndeplinească. Cuprinde toată instrucția tragerii dela cele mai mici amănunte în legătură cu funcționarea cartușului până la descrierea amănunțită a tuturor auxiliarelor trebuitoare instrucției tragerii și până la specificarea cea mai precisă a fiecărei faze ale acestei instrucțiuni.

Toate acestea sunt expuse într'un stil clar și pe înțelesul tuturor și fac cartea să fie citită cu interes cu toată mulțimea amănuntelor pe cari d-l Lt. Ioani este silit să le dea. Mai mult chiar, cartea este citită cu plăcere, lucru rar în general la manuale, ceea ce contribuie foarte mult la apropierea sufletească a celui ce o citește de scopul pentru care a fost scrisă cartea.

Cartea nu se mărginește în a da numai strictul necesar, și aici este unul din meritele ei ci conține unele lucruri necuprinse „în nici un manual sau regulament” după cum scrie d-l Col. D. Georgescu care iscălește prefața cărții și, pentru a aminti încă o calitate a acestei cărți utile, cele 116 pagini ale ei sunt presărate cu peste 40 clare figuri explicative.

GHEORGHE COSMA.

Cronică

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În ziua de 20 Martie c. clasa a 8-a a liceului nostru, a dat în saloanele „Casei Naționale” un foarte reușit festival artistico-literar. Început printr'un frumos și plin de elan cuvânt de deschidere a dirigintelui, prof. T. Văjdea, programul s'a desfășurat în acelaș ritm. O originală conferință despre tineretul de azi, pe care o publică; „Revizionism și spiritualitate românească” o studiată și simțită conferință a lui Ion Bărbuș; o simpatică schiță umoristică a lui Gh. Cosma; două declamări corecte de N. Paina și C. Hortopan; Salv. Ciurdariu violoncelist cu real talent, a cântat trei bucăți clasice; la fel promițătoarele solouri de voce ale lui Valeriu Popa, având la pian pe talentata Gaby Derzy, elevă, — iar la gitară pe A. Naghi Au distrat câteva parodii originale, iar corul clasei pe patru voci a cântat „Gaudeamus igitur” „Vecernia” iar la urmă „Imnul Regal”.

* * *

D-l Dr. Nicolae Zigre ne trimite rânduri de elogioase aprecieri și încurajări. Nu-l putem îndeajuns exprima mulțumirile noastre și profundă satisfacție ce o încercăm în asemenea plăcute ocazii.

Totodată facem și următoarea reclificare a unei greșeli ce ne-a scăpat și pe care D-sa ne-o semnalează. Ana Pojnar de Királydarócz a fost mama lui Em. Gojdu; familia Pojnar e o veche familie românească din Bihor, cu care e direct înrudit și D-l Dr. N. Zigre.

* * *

Premiul „Regele Carol II” 1938 pentru literatură a fost decernat poetului Adrian Maniu, care după o evoluție poetică s'a fixat definitiv într'o perspectivă de reală valoare. Nu putem în câteva cuvinte decât să ne exprimăm considerația, respectul și admirația noastră.

* * *

Bihorul, acest martir poate prea ignorat, a cărui trecut s'a scaldat în sângele mucenicilor săi, aniversează 19 ani dela animalica măcelărire a Dr. Ioan Ciordaș și Dr. Nicolae Bolcaș de către bestiile detașamentelor să-

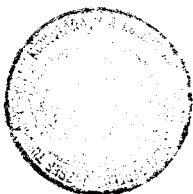
cuești conduse de faimosul Verbőczky. Bihorul nu le va uita niciodată sân-geroasa lor jertfă.

* * *

Anunțăm cu satisfacție apariția volumului de poezii „Trecerea prin alba poartă” (ed. P. Suru) a tânărului și talentatului Ion Șugariu, fost elev al liceului nostru, — care s'a făcut cunoscut în special în coloanele „Decalogului”. Ne vom ocupa pe larg în nr. viitor

* * *

In ultima limită, ne luăm permisiunea să rugăm respectuos pe onorații abonați să ne achite abonamentele. Condițiile tehnice în care apărem, reclamă cheltueli pentru care nu primim subvenții. Sprijin moral, am primit; avem nevoie însă și de unul material.

Poșta Redacției

Păr. Cpt. Păfcaș. „Emanciparea elevului” este o problemă interesantă pusă. Revista noastră, însă, se adresează lumii școlare de toate vârstele și categoriile, deci tratarea acestei probleme poate va aduce un folos nu egal cu detrimentul ce îl poate cauza în sufletul elevilor. În altfel de revistă articolul poate fi binevenit.

Vasile Belu cl. VII. Trip. Ghinion! De mai bine de o lună de zile în coloanele revistei nu mai este nici atâta loc cât să ncapă un anunț. Ceea ce te mai poate mângăia e că nu numai articolul duminical are soarta asta, chiar puținele glume din colțul vesel le-am eliminat pentru a nu te lăsa pe dumneata fără răpunș...

INTELECTUALI!

117.747 publicații străine

2.253 publicații românești

cuprind adesea studii și informațiuni privind domeniul Dvs. de activitate. — Dar cine poate urmări, tăia și clasa 120.000 de publicații, punându-vă zilnic pe masa de lucru cea mai prețioasă și completă sursă de informații asupra problemelor care formează preocuparea Dvs. ? 102 agenții din lumea întreagă prin intermediul agenției

»SERVICIUL GAZETELOR«

București, Str. Sf. Constantin, No. 24. Telefon 3 16 15

Prospecte, oferte și probe gratis la cerere

La revista noastră pot colabora elevii liceului »Emanuil Gojdu«, foștii elevi, precum și elevii altor școli, ale căror articole le publicăm bucuroși *în măsura posibilităților*. Redacția își rezervă dreptul de a face eventuale corecturi la articolele elevilor.

Un număr restrâns de pagini din fiecare număr va fi rezervat domnilor profesori și părinților pentru a trata chestiuni cari privesc viața ori educația elevilor.

Articolele se vor scrie citeț și pe o pagină a foii, iar cele pentru numărul următor al revistei se vor trimite până *cel mai târziu în prima zi a lunii următoare* pe adresa: Prof. Augustin Cosma, Oradea, Str. Dr. Lascu No. 5, cu mențiunea: Pentru revista »Țara visurilor noastre«, scrisă pe plic.

Redacția stă cu toată plăcerea la dispoziția cetitorilor pentru a-i lămuri, pentru a le ajuta cu rezolvarea problemelor pe cari nu și-le pot înșiși rezolvi. Aceasta fie la poșta redacției, fie, dacă problema merită interes deosebit, în cadrele unui articol.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȚARA VISURILOR NOASTRE **apare lunar**

INGRIJTĂ DE :

- OVIDIU DRIMBA cl. VIII, preș. soc. de lectură »V. Alecsandri«.
- VLAD ZĂNESCU, cl. VII, vicepreședinte.
- E. SILAGHI, cl. VIII, secretar.
- GHEORGHE COSMA, cl. VIII, preș. comisiei critice.
- BĂRBUȘ IOAN, cl. VIII.
- CIURDARIU SALVATOR, cl. VIII.
- IONESCU IUSTIN, cl. VIII.
- BLAJOVICI TRAIAN, cl. VII.
- TĂNASE CONSTANTIN, cl. VII.
- APOSTOLESCU T. cl. VI.
- GROZA EUGEN, cl. VI.
- GHENDER AUREL, cl. V.
- GHERDAN N., cl. V.

SUB CONDUCEREA ȘI RĂSPUNDEREA :

Prof. AUGUSTIN COSMA.

ABONAMENTE PE ANUL ȘCOLAR 1937/38.

Pentru instituțiuni	lei
Abonamente de încurajare	200 »
Pentru d-nii profesori și părinți	100 »
Pentru elevi	60 »

Cine reține un număr, se consideră abonat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Prețul unui exemplar 10 lei.

TIPOGRAFIA

ROMANEASCĂ

ORADEA 1938